

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar.

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Overzicht van de Rechtspraak van de Orde der Apothekers

Zending van de orde (1).

1. Volgens de voorbereidende werkzaamheden (2) tot de wet van 19.5.1949, houdende oprichting van de Orde, werd deze ermede belast in het kader van de morele en sociale wederopbouw van het land in de naoorlogse tijd, in te staan voor een bepaald deel van het algemeen belang door het verzekeren van de discipline van een groep der bevolking, welke bij haar élite moet gerekend worden.

De zending van de Orde bestaat in het verdedigen van de morele belangen van het apothekerscorps, speciaal voorzover dit in dienst staat van het algemeen belang. De materiële belangen horen in principe eerder tot de bevoegdheid van de beroepsorganisaties.

Overeenkomstig artikel 5 zal haar taak dus in hoofdzaak gelegen zijn in het verzekeren van de eerbied der pharmaceutische deontologie, de eer, de discretie, de eerlijkheid en de waardigheid van de leden der Orde in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van het beroep en zelfs buiten hun professionele activiteit in geval van zware fout welke een terugslag heeft op de waardigheid van het beroep.

De regels der deontologie vormen niet een vaststaand en onveranderlijk geheel : ze kunnen beïnvloed worden door plaatselijke en regionale beschouwingen in tegenstelling met de wettelijke en reglementaire voorschriften, welke genomen worden in het algemeen belang en een nationale gelding hebben (4). « Als deel van de practische moraal, vindt ze (de deontologie), evenals deze, haar oorsprong in het min of meer intuïtief gevoel van de afstand tussen wat is en wat zou moeten zijn; ze behoort tot het moreel geweten, dat oordeelt over goed en kwaad, over de te vervullen plicht en de fout welke dient vermeden (5). Ze behelst echter tevens de zorg om de geest van collegialiteit en wederzijdse achting der leden (6) en de bevoegdheid om tussen te komen in geval van conflict tussen deze laatste » (7).

Overeenkomstig hetzelfde artikel 5 kunnen de Raden der Orde tevens elke activiteit verbieden, welke onverenigbaar is met de eerlijke uitoefening van het beroep of van aard de achting voor de apothekers aan te tasten (8). Ze hebben ook tot taak de overheden te wijzen op de inbreuken tegen de wetten en reglementen betreffende de uitoefening der artseneijkunde (9).

De wet op de Orde der Apothekers werd dus ge-

plaats in het kader van 's lands wederopbouw. Hierbij werd de nadruk gelegd op de zending der Orde mede te werken aan de reglementering en sanering van de toestand (10) op haar eigen terrein, bijzonder door het onderdrukken van de geest van winstbejag bij de apothekers (11) en het tegengaan van de commercialisatie van het beroep (12).

Karakter en inrichting van de Orde.

2. Zonder twijfel dient gezegd dat de Orde een instelling is van publiek recht in de brede zin van het woord, « geschapen door een daad van de wetgever en die de beroepsactiviteit van een bepaalde categorie van burgers beheerst en regelt » (13). Toch dient gewezen op haar grote onafhankelijkheid, waardoor zij niet onderworpen is aan de administratieve voogdij van de Staat (14).

Ze bestaat uit 10 Provinciale Raden — één per provincie, met uitzondering van de provincie Brabant, die een Frans- en een Nederlandstalige Raad telt — wiens leden gekozen worden door de apothekers ingeschreven op de Tabel der Orde en woonachtig in de provincie (15). Deze worden bijgestaan door een magistraat van eerste aanleg, door de Koning aangeduid (16). Twee gemengde Raden van Beroep, een Nederlands- en een Franstalige, samengesteld uit drie Raadsheren in het Hof van Beroep, door de Koning aangeduid, en uit drie apothekers, door het lot aangeduid tussen de leden van de Raden, welke zich van de taal der procedure bedienen, met uitzondering van de Raad welke in eerste aanleg uitspraak deed (17), nemen in beroep kennis van de uitspraken der Provinciale Raden. De 10 voorzitters der Provinciale Raden vormen samen de Hoge Raad van de Orde. De Koning duidt in elke der vier Universiteiten een afgevaardigde aan ter vervulling ervan. De Raad wordt tevens bijgestaan door een voorzitter van het Hof van Beroep, eveneens door de Koning aangeduid (18).

De Hoge Raad heeft een administratief en reglementair karakter (19). De Provinciale en de Gemengde Beroepsraden hebben eveneens een gemengde bevoegdheid : een administratieve wat betreft de inschrijvingen op de Tabel en een disciplinaire — tegenhangen van de reglementaire bevoegdheid van de Hoge Raad — in het treffen van de door de wet voorziene sancties.

Bevoegdheid van de Hoge Raad der Orde.

3. De uitgebreide bevoegdheid van de Hoge Raad werd bepaald bij artikel 11 van de wet. We willen ons hier beperken tot een punt, door de behandelde rechtspraak naar voren gebracht.

Krachtens het zo juist vermelde artikel heeft de Hoge Raad tot taak de regelen van de pharmaceutische plichtenleer vast te stellen overeenkomstig de doeleinden bepaald in artikel 5 van de wet (20).

Hij heeft derhalve bevoegdheid om algemene gebodsen verbodsbepalingen uit te vaardigen, die vatbaar zijn voor een strafvordering (21). Zulkdanige akte heeft echter het karakter van een beslissing, welke, op grond van artikel 9 van de wet van 23.12.1946, aan de Raad van State kan worden voorgelegd. Zij is een reglement (22). Dit doet niets af aan de bevoegdheid van de Provinciale Raden, hen toegekend bij artikel 5 van de wet, om disciplinaire straffen uit te spreken vooraleer desbetreffende een deontologische regel werd vastgesteld (22). Artikel 11 legt de Hoge Raad op deze beslissingen te verzamelen. Dit woord heeft vanzelfsprekend een bredere betekenis dan het louter materieel bijeenbrengen. Het is in dat verband dat de bevoegdheid van de voorzitter van de Hoge Raad om beroep aan te tekenen tegen de beslissingen der Provinciale Raden dient beschouwd te worden: dit « recht ... stelt een waarborg daar tegen elke aanslag die zou kunnen gepleegd worden op de hogere belangen van het beroep en van de leden der Orde; ... deze Hoge Overheid, aan wie door de wet de hoge leiding der Orde toevertrouwd werd, is bijzonder bevoegd, om ... binnen de haar toegewezen grenzen, over de naleving der deontologische regelen te waken... » (23).

Bevoegdheid van de Provinciale Raden.

Het houden van de Tabel der Orde.

4. Zoals we hoger zagen, hebben de Provinciale Raden een gemengde en wel een administratieve en disciplinaire bevoegdheid. De Gemengde Raden van Beroep hebben praktisch dezelfde bevoegdheid, vermits zij in beroep kennis nemen van alle beslissingen der Provinciale Raden.

Deze manifesteert zich vooreerst in de bevoegdheid tot het houden van de Tabel der Orde. Ook deze putten de Provinciale Raden in de wet (artikel 5) (24).

1) *Schrapping van de lijst der Orde.*

5. Deze kwestie, welke logischer wijze verder zou dienen behandeld te worden, plaatsen wij vooraan voor het gemak van de indeling.

Volgens een beslissing van de Raad van West-Vlaanderen (25), moet een apotheker ambtshalve van de Tabel geschrapt worden, zodra hij titularis wordt van een apotheek in een andere provincie gelegen, zelfs indien hij ingeschreven blijft in de bevolkingsregisters van een gemeente, die tot de eerste provincie behoort. Dit staat in verband met de wettelijke verplichting van dagelijks en werkelijk toezicht van de apotheker op zijn officina (26).

2) *Inschrijving op de lijst der Orde.*

a) Karakter van de inschrijving.

6. Deze omvat twee elementen: de inschrijving op de lijst en de vestiging op een bepaalde plaats. Wanneer het enkel om dit tweede gaat, nl. een nieuwe

vestiging van een apotheker welke reeds is ingeschreven op de lijst, heeft deze mutatie een louter administratief karakter (27). Alhoewel de inschrijving normaal gegeven wordt voor de vestiging op een bepaalde plaats, kunnen beide elementen nochtans afzonderlijk voorkomen: zo kan een apotheker op de lijst worden ingeschreven, met verbod zich op een bepaalde plaats te vestigen voor het verstrijken van een bepaalde wachttijd. Hij wordt dus ingeschreven zonder bepaalde vestiging (28). Dit volgt trouwens uit het feit dat ook niet-practiserende apothekers op de Tabel kunnen ingeschreven worden (29). In elk geval kan de Raad alleen een beslissing nemen voor het heden. Een principiële inschrijving op een bepaalde plaats voor de toekomst kan niet toegestaan worden (30).

De inschrijving is vereist voor het uitoefenen van het beroep (31), ook voor de apotheker welke reeds gevestigd was vóór de oprichting der Orde. Deze maakt niet ipso facto deel uit van de Orde (32).

Deze vereiste wordt gegrond op het feit dat de Raad de bekwaamheid en moraliteit van zijn toekomstige leden moet kunnen nagaan. De opening zonder inschrijving stelt hem in de onmogelijkheid zijn wettelijke rol te vervullen (33).

Zoals we verder in concrete toepassing zullen zien, kan de Raad bij de inschrijving, buiten de wettelijke vereisten betreffende het diploma en het visum van de provinciale geneeskundige commissie (artikel 2), geen eisen stellen betreffende de vestiging van de officina, noch betreffende de voorwaarden waarin de aanvrager zijn beroep wenst uit te oefenen (34). In het bijzonder kan hij met de plaats van deze vestiging alleen rekening houden voor het bepalen van zijn eigen bevoegdheid en de geldigheid van het visum der Provinciale Geneeskundige Commissie van het gebied (35). Anderzijds moet hij wel de waardigheid der aanvragers nagaan (36). De weigering kan derhalve alleen gegrond worden op de onregelmatigheid van de titel, waarop de aanvraag rust, op de wezenlijke onwaardigheid van de verzoeker, op zijn beroeps-onbekwaamheid (37) of op een wettelijke onverenigbaarheid, zoals het houden van meer dan één apotheek (38). Zij is geldig, ook wegens fouten, vóór het in voege treden van de wet gepleegd, wanneer de gevolgen van deze fout zich nog laten gelden na deze datum (38a).

De inschrijving verleent het recht het beroep ten volle uit te oefenen. De Raad kan deze uitoefening niet beperken (39). De inschrijving brengt echter ook de verplichting mee de regels der deontologie en de richtlijnen van de overheid te eerbiedigen (40).

7. Het juridisch karakter van de inschrijving werd in de rechtspraak vooral negatief bepaald door het vaststellen van het karakter van de weigering ervan. Deze laatste is een preventieve maatregel, wel onderscheiden van de disciplinaire sancties (41). Als maatregel strekt hij tot vrijwaring van de waardigheid der Orde (42) en, ingeval van weigering wegens de plaats der vestiging — welke bevoegdheid door het Hof van Verbreking aan de Raden zal ontkend worden — tot het voorkomen van onvermijdelijke ondeontologische praktijken (43). Zij is geen straf (41), want niemand kan onderworpen zijn aan de disciplinaire rechtsmacht van een Orde, waarin hij nog niet werd opgenomen (44), evenmin als een lijfstraf in de brede zin, onder voorwendsel dat de afzetting een professionele dood zou betekenen. De schrapping of schoring kunnen trouwens hetzelfde gevolg hebben (42).

We hebben dit onderscheid als grondslag genomen om de bevoegdheid der Provinciale Raden onder te

verdelen in de bevoegdheid tot het houden der Tabel enerzijds en tot het disciplinair beteugelen der tekortkomingen anderzijds.

Tenslotte volgt uit het karakter van de inschrijving, concreet uit het feit dat zij aan een bepaalde officina verbonden is, dat alle bepalingen en regelen betreffende de vestiging ook zullen gelden voor het overbrengen van een apotheek of zelfs voor het overbrengen naar een andere apotheek. Deze verandering stelt trouwens dezelfde deontologische eisen als de nieuwe vestiging ⁽⁴⁵⁾.

- b) Weigering van inschrijving wegens wezenlijke onwaardigheid van de verzoeker.

8. Overeenkomstig artikel 5 is de Raad meester over zijn lijst. Hij kan er niet toe gedwongen worden een candidaat op te nemen welke hem onwaardig voorkomt.

Aldus zal een veroordeling tot 15 jaar buitengewone hechtenis wegens inbreuk op artikelen 115 en 118b Str. Wb. een zware fout uitmaken, welke de eer van het beroep aantast en de weigering rechtvaardigt ⁽⁴⁶⁾. Zelfs het bekomen van een genademaatregel met vermindering en voorwaardelijk worden van de straf, laat de ontorende aard van de straf bestaan. De weigering dient bevestigd: de genade beïnvloedt immers slechts de uitvoering der straf, niet haar zwaarwichtigheid ⁽⁴⁷⁾. Hetzelfde gevolg is verbonden aan het oplopen van verschillende veroordelingen van gemeen recht en wegens inbreuken op de geneeskundige wetgeving ⁽⁴⁸⁾.

- c) Weigering wegens onwaardige omstandigheden waarin het beroep zou uitgeoefend worden.

9. Is onverenigbaar met de waardigheid van de apotheker het feit dat deze zijn titel zou in dienst stellen van een apotheek waarvan de eigenaar werd veroordeeld wegens onwettige uitoefening van een tak der geneeskunde of wegens zware feiten van oneerlijkheid (valsheid in geschriften en aftruggelarij; veroordeling tot gevangenisstraf van een jaar + geldboet ⁽⁴⁹⁾). Een bepaalde wachttijd dient in dergelijk geval geëerbiedigd, zodat de inschrijving zonder bepaalde vestiging kan verleend worden en naderhand de inschrijving met wachttijd van één maand ⁽⁴⁹⁾, 2e beslissing).

Is eveneens in strijd met de waardigheid het uitbaten van een nachtclub in het gebouw waar de apotheek gevestigd is, met des te meer reden wanneer beide inrichtingen over dezelfde doorgang moeten beschikken ⁽⁵⁰⁾.

- d) Vestiging in strijd met de wettelijke bepalingen.

— Het houden van meer dan één apotheek.

10. De apotheker-beroepsmilitair in actieve dienst moet in de uitoefening van zijn dienst geacht worden een officina te houden, tengevolge van de keus die hij vrijwillig heeft gedaan. Het verlenen van de inschrijving voor een eigen private apotheek zou neerkomen op een schending van artikel 1 van het K. B. van 1.3.1888 dat elke apotheker verbiedt meer dan één officina open te houden ⁽⁵¹⁾.

— Apotheek open in afwezigheid van titularis en onwettelijke drogerijhandel.

11. Wanneer uit de verklaringen van de aanvraagster

blijkt dat de officina verscheidene uren per dag in haar afwezigheid openblijft en dat er tevens een drogerijhandel wordt uitgebaat zonder naleving van de wettelijke voorschriften, dient de inschrijving eveneens geweigerd ⁽⁵²⁾.

— Collusie tussen apotheker en geneesheer.

12. Artikelen 20 en 21 van de wet van 12.3.1818 en artikel 26 K. B. van 31.5.1885 verbieden elke verstandhouding tussen apotheker en geneesheer.

In de lijn van de hierboven aangegeven beslissingen maakte de Provinciale Raad van Antwerpen ⁽⁵³⁾ uit dat elke vestiging, die noodzakelijk een ongeoorloofde collusie veronderstelt tussen de apotheker en de in hetzelfde gebouw spreekuren-houdende geneesheren strijdig is met de deontologie. Hij weigerde dienvolgens de inschrijving.

Deze beslissing werd hervormd door de N. G. R. B. ⁽⁵⁴⁾, welke de principes terzake nauwkeuriger omschreef. Het is juist, aldus deze beslissing, dat de Orde de deontologie moet doen eerbiedigen ter gelegenheid van de opening van een apotheek. Zij put de bevoegdheid hiertoe in artikel 5 van de wet, volgens hetwelk zij haar lijst opmaakt en tevens de zorg heeft voor de naleving van de plichtenleer. Uit de samenvoeging van deze beide principes volgt haar bevoegdheid bij de opening.

De hoger aangehaalde artikelen van de wet van 12.3.1818 en het K. B. van 31.5.1885 veronderstellen echter het voldongen feit van de collusie. Deze kunnen dus niet als grondslag dienen voor de genomen of te nemen beslissing. Anderzijds zijn ook in de plichtenleer niet voldoende elementen te vinden. De voorkeur die door de patiënten aan die apotheek kan gegeven worden veronderstelt immers niet noodzakelijk de collusie.

Dergelijke vestiging zal bijzonder delicaat zijn wanneer de apotheker en de geneesher, die zich in hetzelfde huis vestigen, echtgenoten zijn. Hier zal de collusie inderdaad maar al te gemakkelijk verondersteld worden ⁽⁵⁵⁾. Nochtans werd beslist dat dergelijke vestiging door de wet niet verboden is en dat ook hier elke sanctie het voldongen en bewezen feit der collusie veronderstelt ⁽⁵⁶⁾.

— Verplaatsing in de nabijheid van het consultatiebureau van de echtgenoot-geneesheer.

13. Nochtans kan volgens de Raden der Orde deze vestiging ook ondeontologisch zijn, afgezien van het feit van een mogelijke collusie. Aldus wanneer ze geschiedt op 45 en 75 meter van twee bestaande apotheken (zó dat men zelfs vanuit de nieuwe officina in één der gevestigde zou kunnen binnenzien), op 150 meter en practisch in dezelfde straat als het consultatiebureau van de echtgenoot. Dergelijke vestiging zou veel cliënten van de geneesheer dwingen bij zijn echtgenote te gaan, die hen in een van de twee andere apotheken zou kunnen zien binnengaan. De inschrijving werd derhalve geweigerd ⁽⁵⁷⁾.

— Vestiging met het doel de wettelijke bepalingen te ontduiken.

14. De bedoeling bij het openen van een officina aan een firma toe te laten haar producten te blijven verkopen kan niet als ernstig aanzien worden. De wet verplicht immers de firma's, welke specialiteiten vervaardigen, niet over een officina te beschikken voor hun verkoop aan apothekers met open officina. De werkelijke bedoeling blijkt uit het onderzoek: de

apotheker zou zich beperken tot de verkoop van de specialiteiten der firma. Deze laatste poogt aldus de wettelijke bepalingen te ontduiken om aan particulieren te kunnen verkopen door middel van een apotheek, welke totaal fictief zou zijn. De inschrijving kan trouwens niet gegeven worden met een dergelijke beperking in de uitoefening van het beroep. Deze apotheek zou slechts dienen om de onwettige handelingen van derden te dekken (58).

Dezelfde bedoeling van wetsontduiking ligt ten grondslag aan de aanvraag voor het openen van een officina met als hoofddoel aan de N.V.-eigenares van de apotheek toe te laten, door de tussenkomst van de apotheker, de C.O.O., klinieken, hospitalen, dispenserende geneesheren, enz., te bevoorraden. Dergelijke vestiging beoogt slechts een omzeilen van artikel 26b en ter van het K. B. van 31.5.1885, gewijzigd bij K. B. van 15.5.1937 (59). Daarenboven zouden, in strijd met genoemd artikel 26ter, een deel der bestellingen van de apotheker aangebracht worden door agenten of bedienden van de N.V. (60).

Een delikaat probleem stelt de aanvraag tot inschrijving om het beroep uit te oefenen als verantwoordelijk apotheker van het geneesmiddelendepot in een private kliniek. De wettelijkheid van een dergelijk depot wordt inderdaad betwist (61). Zelfs indien zij aanvaard wordt, heeft dergelijke apotheek, die slechts een halve dag per week zou geopend zijn, geen nut. De apotheker moet de geneesmiddelen bereiden en afleveren en over de afgeleverde geneesmiddelen steeds geraadpleegd kunnen worden. Het voorbereiden van de geneesmiddelen voor de zeven volgende dagen komt in feite neer op het inrichten van een tweede depot, toegankelijk voor onbevoegden, buiten de daartoe bestemde plaats en dergelijke geneesmiddelen kunnen niet, volgens de bedoeling van de wetgever, als dringend aanzien worden. Deze inschrijving dient geweigerd, daar zij blijkbaar geen ander doel heeft dan het omzeilen van de eisen, gesteld in de omzendbrief n° 507, die de voorwaarden bepaalt waarbij het R. V. Z. I. terugbetaalt op leveringen van geneesmiddelen, verricht door klinieken en hospitalen (62).

Aanvaardt men de wettelijkheid van deze depots, dan dienen stellig volgende voorwaarden nageleefd:

- de apotheker moet bestendig in de apotheek zijn en er zijn beroep werkelijk uitoefenen;
- de vrijheid van de zieke om geneesmiddelen te betrekken uit een officina naar zijn keus;
- beperking van de levering tot de noodwendigheden van de gehospitaliseerden (63).

e) Weigering van de inschrijving in verband met de plaats van de vestiging. — Rechtspraak van de Raden tot de eerste tussenkomst van het Hof van Verbreking.

— Nieuwe vestiging in de onmiddellijke nabijheid van een reeds gevestigd apotheker.

15. De hoger aangegeven algemene regelen betreffende het karakter van de vestiging hebben hun praktische toepassing gevonden en zijn zelfs voor een groot deel het resultaat van een reeks concrete, wettelijke en deontologische vraagstukken, alle nauw met elkaar verwant, waarvan enkele juist werden behandeld, doch waaronder dat van de opening in de onmiddellijke nabijheid van een reeds gevestigd apotheker als het ware het meest sensationele is geweest.

Van in den beginne werd door de Orde aanvaard dat zij niet de macht heeft de uitoefening van het beroep organisch te regelen en, meer in het bijzonder, om het aantal officina's te beperken. Deze bevoegd-

heid komt eventueel alleen aan de wetgevende macht toe. Zij heeft zeer juist ingezien «dat het haar niet toegelaten is onrechtstreeks en stilzwijgend, ter gelegenheid van een bepaald geschil, iets te doen wat zij niet rechtstreeks, bij wijze van verordening mag doen». Het bepalen van een «numerus clausus» voor een bepaalde stadswijk b.v. zou immers de Raad en al de gediplomeerde apothekers binden voor de toekomst en aldus neerkomen op een ongeoorloofde reglementaire beschikking (64).

Zij acht zich niet gemachtigd om het beroep meer winstgevend te maken (65), noch om de materiële belangen der apothekers te regelen (66).

De Raden legden echter de nadruk op het feit dat de Orde, overeenkomstig de voorbereidende werkzaamheden (67) tot de wet, werd opgericht tot reglementering en sanering van de toestand. T.o.v. de vrijheid om het beroep uit te oefenen, is de tussenkomst en eventuele weigering van de Raad niet een beperkend, maar een reglementerend optreden. In tegenstelling met de corporatie organiseert ze de activiteit van haar leden niet, maar controleert ze. Daarbij wordt rekening gehouden met het belang der volksgezondheid en de beroepsbelangen van de leden der Orde (68). Hier ligt juist het specifiek terrein voor het optreden van een Orde: deze regel kan in de huidige staat van de wetgeving, welke de vrije economische mededinging aanvaardt, niet gelden als een regel waarvan de overtreding zou leiden tot straffen door de rechtbanken uit te spreken (69). De Orde kan hier echter disciplinair optreden voor zover het gaat om de eerbiediging van een deontologisch principe (70). Het recht om het beroep vrij uit te oefenen is immers niet onbeperkt, maar legt de verplichting op de regelen der plichtenleer en de professionele tradities te eerbiedigen (71). Dergelijke beperkingen zijn volkomen wettig (72) en bestaan trouwens in andere vrije beroepen (73). Het ongeluk van de apotheker is echter dat zijn beroep, ingevolge de uiterlijke schijn, maar al te gemakkelijk een louter handelskarakter wordt toegeschreven en dat alle vrijheden, welke in de handel toegelaten zijn, hier dienvolgens ook passend voorkomen.

De Raden gronden derhalve hun weigering enkel en alleen op het feit dat zij een dergelijke vestiging ondeontologisch achten (74), wat door de meest vooraanstaande apothekers steeds werd erkend en bij de beroepsverenigingen soms een reden was tot uitsluiting. Deze regel vindt zijn rechtvaardiging in de schade welke zijn overtreding medebrengt aan de collegiale betrekkingen, aan de waardigheid, het aanzien en de faam, het algemeen belang van de leden der Orde, aan de volmaakte vervulling van de sociale dienst aan de apotheker toevertrouwd, aan de behoeften der volksgezondheid, het belang der cliënteel en in het bestrijden der oneerlijke mededingingen (75), voorzover de loyale mededinging deel uitmaakt van de zedelijke waarden, welke de Orde te doen eerbiedigen heeft (76). Ook de leefbaarheid van een apotheek kan in verband staan met de deontologie (77)!

De Orde acht het haar bijzondere plicht (78) en haar recht — de Raad is immers meester van zijn lijst — de deontologie te doen eerbiedigen ter gelegenheid van de inschrijving en de opening (75). Ieder geval dient echter in concreto onderzocht, in het licht van de bestaande toestanden (79). Hierbij spelen een rol: de afstand (80), voorzover zijn geringheid van aard is inbreuken op de plichtenleer met zich te brengen (mogelijk gebrek aan vrijheid voor de cliënteel van twee apotheken die tegenover elkaar liggen, bradage, enz.); het aantal in de gemeente reeds ge-

vestigde apotheken ⁽⁷⁵⁾, het aantal cumulerende geneesheren ⁽⁸¹⁾, het belang van de gevestigde apothekers, van de verzoeker, het algemeen belang der inwoners ⁽⁷⁵⁾ en eventuele materiële belangen — al deze elementen in verband met de noodzakelijke gevolgen t.o.v. het naleven der deontologie.

Het laatste element, dat der materiële belangen, vermengt zich gedeeltelijk met de voorgaande, maar verdient een bijzondere toelichting gezien de houding van het Hof van Verbreking, welke hierna zal besproken worden.

De Orde achtte zich niet gerechtigd tot het voeren van een politiek van niet-tussenkomen telkens er slechts materiële belangen op het spel staan. Zoals reeds gezegd, was zij immers van oordeel dat de leefbaarheid van een apotheek de deontologie raakt, daar deze een essentiële voorwaarde is voor het bestaan van een gezond pharmaceutisch korps ⁽⁸²⁾.

De juiste zin van de aldus gestelde deontologische regel wordt nauwkeurig toegelicht door de beslissing dd. 25.4.52 van de F.G.R.B., III, 63, waarin werd vastgesteld dat, bij een vestiging op 200 meter van de dichtstbijgelegen officina, het feit, voor een pas toegelaten apotheker, door deze vestiging zijn collega's ongetwijfeld van een merkbaar deel hunner cliënteel te beroven, niet als ondeontologisch kan aanzien worden, daar alleen het aanwenden van oneerlijke middelen in de concurrentie de schuldige blootstelt aan een disciplinaire straf en de toepassing van zulke regel in feite zou leiden tot het onrechtstreeks vaststellen van een numerus clausus.

Door de voorgaande beslissing wordt de nadruk gelegd op de plaats van de vestiging. Indien de afstand van de reeds gevestigde officina's te kort is moet de vestiging noodzakelijk leiden tot oneerlijke praktijken. Indien echter de afstand billijk werd berekend is elke eerlijke concurrentie toegelaten en zou beperking een corporatieve organisatie van het beroep worden.

Hieruit blijkt duidelijk dat de beoordeling der materiële belangen alleen van uit deontologisch standpunt geschiedt en slechts een ondergeschikt element is. Zoals verder zal blijken ware zij wellicht beter buiten beschouwing gelaten.

— Ondeontologische vestiging van de stagiaire.

16. De Raden der Orde hebben aangenomen dat de vestiging van een stagiaire, na het beëindigen van zijn stage, in de onmiddellijke nabijheid van zijn stage-meester als ondeontologisch diende beschouwd te worden. Ook deze regel werd immers steeds voorgehouden door de universitaire en pharmaceutische middelen en gaf eveneens aanleiding tot weigering van het lidmaatschap door de beroepsverenigingen ⁽⁸³⁾. De eigenlijke grondslag ervan ligt in het feit dat de stagiaire gedurende zijn stage noodzakelijk in contact komt met de cliënteel van zijn stage-meester en deze door een dergelijke vestiging maar al te gemakkelijk naar zich kan trekken ⁽⁸⁴⁾. Elke vestiging in de gegeven omstandigheden binnen een termijn van min dan vier jaar wordt door deze rechtspraak afgevoerd ⁽⁸⁵⁾.

— Vestiging in de onmiddellijke nabijheid van de officina waar de aanvrager gefungeerd heeft,

17. als adjunct-apotheker of titularis. Zij ook wordt bestempeld als een inbreuk op de pharmaceutische plichtenleer ⁽⁸⁶⁾. Uit de vergelijking met de latere rechtspraak op dit punt blijkt dat de wachttijd ver-

schillend kan zijn naar gelang de termijn gedurende dewelke de verzoeker gefungeerd heeft in de apotheek, in welke nabijheid hij zich wenst te vestigen: na een dienst van ongeveer 6 jaar dringt een wachtermijn van 18 maanden zich op ⁽⁸⁶⁾; na een termijn van 3 maanden is een wachttijd van 14 dagen onvoldoende ⁽⁸⁷⁾.

Bevoegdheid tot disciplinaire beteugeling der tekortkomingen.

18. Dit is de tweede voorname bevoegdheid van de Raden der Orde.

We hebben hoger gezien dat de Raden disciplinaire straffen mogen uitspreken vooraleer desbetreffend een deontologische regel werd vastgesteld door de Hoge Raad ⁽⁸⁸⁾. Het is nochtans hun taak niet door hun rechtspraak professionele regelen in het leven te roepen; wel, met inachtneming van hun evolutie, de regelen te doen eerbiedigen, die vóór de afkondiging van de wet niet op straf van sanctie opgelegd waren, maar waarvan het bestaan door de beroepspraktijk vaststond ⁽⁸⁹⁾.

1) Karakter en bronnen van de rechtspraak der Orde.

19. Het eerste wordt geheel samengevat in het beginsel dat aan de basis ligt van de wet en volgens hetwelk de apotheker in zake deontologie moet geoordeeld worden door zijn beroepsgenoten ⁽⁹⁰⁾.

Inderdaad, al geldt ook hier het principe « nulla poena sine lege » ⁽⁹¹⁾, toch heeft deze rechtspraak een uitgesproken moreel karakter. Zij is inderdaad voor alles een vaderlijke rechtspraak, daar zij steunt op de eerlijkheid waartoe de leden zich door hun lidmaatschap verbinden ⁽⁹²⁾.

Zij heeft een doel dat uitdrukkelijk verschilt van dat der gewone rechtbanken: de beoordeling van de gevolgen welke de handelingen der leden voor de Orde kunnen meebrengen en is derhalve een interne rechtspraak. Zij beoordeelt niet alleen feiten, maar ook mensen naar hun algemene gedragingen in het licht der niet geschreven morele en professionele regels, welke het beroep beheersen ⁽⁹³⁾.

Ook de regels zelf der professionele moraal, welke de Orde te doen eerbiedigen heeft, overschrijden het gebied der positieve strafwetten ⁽⁹⁴⁾.

Hieruit volgt dat de Raden niet oordelen volgens de limitatieve teksten van de strafwet, dat zij niet gebonden zijn aan de juridische omschrijving der misdrijven, noch aan de wettelijke verjaringstermijnen ⁽⁹⁵⁾ en een sanctie mogen treffen na een rechterlijke rechtspraak ⁽⁹⁶⁾. In de disciplinaire beoordeling zijn de Raden totaal onafhankelijk ⁽⁹⁷⁾.

20. Naast de gewone wettelijke bronnen worden door de rechtspraak nog andere vermeld ⁽⁹⁸⁾. De voornaamste zal hier van zelfsprekend de deontologie zijn, die in rechtstermen ongeveer kan herleid worden tot de gewoonte. Zoals hoger gezegd wordt de deontologie gegrondvest op de praktische beroepsmoraal. Deze gewoonten kunnen een plaatselijk karakter hebben, voor zover dit laatste concrete vormen geeft aan een algemeen vaststaand beginsel ⁽⁹⁹⁾. De beroepsregelen zullen voorrang hebben op degene die gelden in andere beroepen, al kunnen deze laatste soms dienen ter vergelijking ⁽¹⁰⁰⁾.

In stijgende mate zullen ook de regels, uitgevaardigd door de Hoge Raad en de rechtspraak der Raden tot grondslag voor de beslissingen dienen.

2) Tekortkomingen in verband met de vestiging.

a) Eerste tussenkomst van het Hof van Verbreking.

21. Nieuwe vestiging in de onmiddellijke nabijheid van een reeds gevestigd apotheker en ondeontologische vestiging van een stagiaire.

Reeds in de periode vóór de tussenkomst van het Hof van Verbreking werd door de Provinciale Raden *disciplinair* opgetreden tegen de apotheker wie de inschrijving geweigerd werd of die een ongunstig advies ontving betreffende de voorgenomen opening. Zo hij hiertoe toch was overgegaan werd hij niet vervolgd wegens het overtreden van een verbod, maar wegens ondeontologische handelwijze ⁽¹⁰¹⁾. Hij liep derhalve een tuchtsanctie op in tegenstelling met de weigering der inschrijving, welke geen strafmaatregel is ⁽¹⁰²⁾.

Door zijn belangrijke arresten dd. 13.5.52 ⁽¹⁰³⁾ heeft het Hof van Verbreking een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de bevoegdheid der Provinciale Raden tot het houden der Tabel van de Orde enerzijds, en haar bevoegdheid om disciplinair op te treden anderzijds.

Wat de eerste betreft volgt uit artikel 2, alinea 3, en uit de voorbereidende werkzaamheden dat de Raden, gelast met het opmaken van de lijst der Orde, de verwerping van een aanvraag slechts mogen steunen hetzij op de onregelmatigheid van de titel, hetzij op de wezenlijke onwaardigheid van de verzoeker of op zijn beroepsbekwaamheid ⁽¹⁰⁴⁾. Dit betekent dat zij de macht niet hebben een aanvraag te verwerpen om redenen afgeleid uit de voorwaarden waarin de verzoeker voornemens zou zijn het beroep uit te oefenen.

De zending der Orde in zake de bescherming der deontologie werd anderzijds bepaald bij artikel 5, alinea 2, 3 en 4; artikel 11, alinea 10, 1°, en artikel 14 der wet. Uit deze beschikkingen volgt dat de Orde hier enkel repressief kan optreden bij wijze van tuchtmateregelen. De weigering wegens de professionele fout welke de vestiging zou uitmaken is echter een preventieve maatregel en houdt derhalve een machtsoverschrijding in.

b) Na de eerste tussenkomst van het Hof van Verbreking.

22. Op 19 juni 1952 vaardigde de Hoge Raad der Orde een «Regel houdende veroordeling van de concurrentie in de schoot van het pharmaceutisch korps» uit ⁽¹⁰⁵⁾, waarvan het 1°, a) en b) luiden als volgt:

1° Begaat een antideontologische daad, de apotheker:

a) die titularis wordt van een officina gelegen in de nabijheid van een andere officina, waar hij, assistent of bijgevoegd apotheker was, of waarin hij zijn stage zou verricht hebben;

b) die titularis wordt van een nieuwe officina in de nabijheid van een andere reeds gevestigde, tegen het advies van de bevoegde Provinciale Raad in.

Na de tussenkomst van het Verbrekingshof lag de wijze waarop de Orde ter zake zou optreden tegen de misbruiken, welke sinds lang in de pharmaceutische middelen werden betreurd, voor de hand.

Zij aanvaardde geen macht te hebben tot weigering van de aanvraag om redenen afgeleid uit de voorwaarden waarin de verzoeker zijn beroep wil uitoefenen ⁽¹⁰⁶⁾, noch om te bepalen dat de vestiging op een bepaalde plaats ondeontologisch is ⁽¹⁰⁷⁾ of om preventief op te treden ⁽¹⁰⁸⁾. Het Hof van Verbreking

heeft echter de bevoegdheid van de Raden erkend om handelingen te bestraffen, die inbreuk plegen op de deontologie. Op grond van de beschouwingen, door de Raden in de eerste periode aangenomen, is dit het geval met *de vestiging van een apotheker in de nabijheid van een collega* of door de *stagiaire in de nabijheid van zijn stagemester* ⁽¹⁰⁹⁾. De Raden kunnen derhalve na de vestiging disciplinair optreden ⁽¹¹⁰⁾. Als sanctie wordt gewoonlijk een schorsing van één tot drie maanden uitgesproken.

Anderzijds wordt, zoals trouwens reeds in de eerste periode, aangenomen, dat het louter onttrekken aan een gevestigde collega van een deel zijner cliënteel niet als dusdanig ondeontologisch kan genoemd worden zonder aan corporatisme te doen. Alleen de oneerlijke mededinging kan in dergelijke omstandigheden laakbaar zijn. ⁽¹¹¹⁾.

Het optreden van de Raad in verband met dergelijke vestigingen is aldus van zijn bevoegdheid tot het houden der Tabel overgegaan naar deze tot het nemen van disciplinaire maatregelen.

Ook in zake *vestiging in de onmiddellijke nabijheid van de officina waar de aanvrager gefungeerd heeft* meent de Orde principieel haar bevoegdheid te moeten behouden om te beletten dat de verzoeker aldus de cliënteel van zijn collega op de ondeontologische wijze naar zich zou toehalen. In feite dient echter geen sanctie toegepast waar dergelijk opzet zichtbaar ontbreekt ⁽¹¹²⁾.

Zelfs de rechtspraak betreffende de *aanvraag in strijd met de wettelijke bepalingen* (51 supra) en met *het doel wettelijke bepalingen te ontduiken*, door het vestigen van een apotheek in de lokalen van een N.V., ten einde deze toe te laten aan klinieken enz. te leveren, werd door de tussenkomst van het Hof van Verbreking beïnvloed. Ook hier kunnen eventuele ondeontologische praktijken slechts repressief beteugeld worden ⁽¹¹³⁾.

c) Tweede tussenkomst van het Hof van Verbreking.

23. Ook de nieuwe rechtspraak der Raden inzake *vestiging in de onmiddellijke nabijheid van een collega* werd op 26-4-54 ⁽¹¹⁴⁾ door het Hof van Verbreking verworpen, op grond van het feit dat de bestreden beslissing alleen was gesteund op het verwijt dat de nieuwe officina werd opgericht in de onmiddellijke nabijheid van een bestaande apotheek, zo «dat beide officina's praktisch rechtover malkaars gelegen zijn op ten hoogste 25 m afstand» en dat dergelijke oprichting slechts stoffelijke belangen kan krenken. Alhoewel de beslissing a quo onderstreepte dat het hier ging om een aloude en traditionele deontologische regel, besliste het Hof dat «buiten elk feit dat de krenking van de eer, de eerlijkheid en de waardigheid van en de geheimhouding door de leden der Orde voor gevolg zou hebben, dusdanige oprichting op zich zelf niet in strijd is met de plichtenleer zoals de wetgever deze beschouwd heeft.»

Het loont de moeite hier de juiste motivering van het Hof naar voren te brengen omdat het kort voordien een andere houding had aangenomen in zake de *vestiging van een stagiaire* in de nabijheid van zijn gewezen patroon ⁽¹¹⁵⁾. Ook hier steunde de beslissing a quo op geen andere motieven dan de gewraakte inbreuk en releveerde zij het traditioneel karakter van de regel. Het Hof aanvaardde dat de Orde, gelast met de zorg voor de naleving van de plichtenleer, de eer enz., bevoegd was om vast te stellen dat dergelijke handelwijze inbreuk maakte op de deontologie en derhalve een tuchtmateregel toe te passen.

- d) Na de tweede tussenkomst van het Hof van Verbreking.

24. Na deze tussenkomst van het Hof inzake de oprichting in de nabijheid van een collega bleef de Orde op haar standpunt ⁽¹¹⁶⁾. Ze beschouwde deze handelwijze als ondeontologisch omdat ze het karakter heeft van een anticonfraternele agressiviteit en omdat ze indruist tegen de raad, door de disciplinaire overheden, aan de verzoeker gegeven. Het gaat volgens haar niet om de verdediging van materiële en private belangen, maar om een deontologische regel waarvan het doel in de eerste plaats is te zorgen voor een doelmatige verdeling van de apotheken in verhouding met de noodwendigheden van de volksgezondheid en in de tweede plaats te voorkomen dat ongenoeglijke toestanden zouden ontstaan uit een te dicht nabuurschap.

Het deontologisch karakter en de oorsprong van deze regel werd zeer nauwkeurig in het licht gesteld: de vestiging van een concurrent in zijn nabijheid is voor de handelaar een onaangenaam maar geoorloofd feit. In tegenstelling met de advocaat en de geneesheer, heeft ook de apotheker een uitstalraam op straat. Toch oefent hij evenals zij een intellectueel beroep uit, dat zekere morele eisen stelt, inzonderheid het bestrijden van elke commerciële geest. De geest van concurrentie, welke een dergelijke vestiging duidelijk impliceert, moet vreemd zijn aan de beoefenaars van een dergelijk beroep ⁽¹¹⁷⁾. Deze regel vond zijn oorsprong in een tijd waarin de materiële belangen der apothekers hierbij nog niet betrokken waren en bedoelde het voorkomen van een morele rivaliteit, afgezien van elke geest van winstbejag ⁽¹¹⁸⁾.

In zijn Arresten van 7-3-55 en 16-5-55 ⁽¹¹⁹⁾ bekrachtigde het Hof nochtans zijn vroeger aangenomen stelling.

Voor de beoordeling van de vestiging van de stagiaire in de nabijheid van zijn gewezen stagemester bestond na de uitspraak van het Verbrekingshof ter zake geen moeilijkheid meer. Er valt slechts één beslissing aan te stippen, waarbij een schorsing van 6 m. werd toegepast wegens heropening na een eerste schorsing ⁽¹²⁰⁾. Dit optreden stelde het probleem van de aard van het vergrijp. De apotheker beweerde inderdaad voor de Raad dat hij opnieuw vervolgd werd voor het zelfde feit als dat welke het voorwerp was van de eerste beslissing. Reeds vroeger was opgeworpen ⁽¹²¹⁾ dat een disciplinaire beslissing van de Orde wegens vestiging in de nabijheid van een collega ondenkbaar was, vermits, zo de apotheek geopend bleef na de uitvoering van de beslissing, het feit zelf dat de overtreding uitmaakte zou blijven bestaan, of, indien de apotheek in kwestie ten slotte zou gesloten worden, dit een schending van artikelen 6 en 7 G.W. zou uitmaken. Hierop werd door de Raad eenvoudig geantwoord dat een toepassing van art. 5 van de wet op de Orde geen schending van de grondwettelijke beginselen kan uitmaken. De grond van het probleem werd nader aangeraakt door de R. Wvl. ⁽¹¹⁹⁾ waar deze zegt dat de apotheker ten onrechte beweert vervolgd te worden voor dezelfde fout en dat dergelijke redenering zou leiden tot de onmogelijkheid om de herhaling te bestraffen.

Zoals de N.G.R.B. onderlijnt, gaat het inderdaad om nieuwe feiten sinds het verstrijken van de eerste schorsingstermijn. Afgezien van deze feitelijke omstandigheden blijft de vraag of men hier te doen heeft met een aflopend dan wel met een voortdurend misdrijf. De voortdurende aard ervan kan m.i. niet betwist worden. De rechtspraak maakt echter in deze

misdrijven een onderscheid tussen de opeenvolgende en de bestendige, naargelang de voortbestaande misdadige toestand al dan niet een hernieuwde tussenkomst van de menselijke wil veronderstelt. Het vergrijp in kwestie valt ongetwijfeld onder de eerste categorie en laat derhalve, volgens de rechtspraak, een nieuw ingrijpen toe ⁽¹²²⁾. Wat betreft een definitieve sluiting, werd door de Raden aanvaard dat zij hiertoe de bevoegdheid niet hebben ⁽¹²³⁾, maar dat, indien de opgelegde sankties praktisch tot de sluiting leiden, de betrokken apotheker dit slechts aan zich zelf te wijten heeft ⁽¹²⁴⁾.

3) *Tekortkomingen in verband met de vestiging buiten de kwestie van de nabijheid.*

25. Het openen van een apotheek zonder inschrijving is niet alleen een overtreding van de wet, maar tevens een beroepsfout, waardoor de Raad in de onmogelijkheid gesteld wordt zijn functie te vervullen ⁽¹²⁵⁾; hetzelfde geldt de waarneming van een provisoraat ⁽¹²⁶⁾.

Om dezelfde reden dient elke wijziging van woonplaats of beroepsactiviteit aan de Orde medegedeeld, aldus het nemen van een plaatsvervanger tijdens een voorziene afwezigheid en het optreden als titularis of gerant in een nadere apotheek ⁽¹²⁷⁾, de verandering van woonplaats ⁽¹²⁸⁾, het verlaten van de apotheek ⁽¹²⁹⁾. De Raden hebben immers tot zending de professionele activiteit te controleren.

Het nalaten bij een opening van de door de traditie en professionele kiesheid opgelegde beleefdheidsbezoeken bij de naburige apothekers, stelt aan tuchtmaatregelen bloot ⁽¹³⁰⁾.

4) *Gemis aan tucht, bescheidenheid, eerbied en gehoorzaamheid t.o. van de Orde.*

26. Het in de hand werken van perscampagnes door sommige bladen tegen de Orde opgezet, met het doel haar krediet en dat van haar beslissingen in opspraak te brengen ⁽¹³¹⁾.

Gemis aan eerbied jegens de leden van de Raad door woorden ter zitting of per brief ⁽¹³²⁾, door het afleggen van verklaringen, die niet stroken met de waarheid ⁽¹³³⁾, door systematisch geen gevolg te geven aan regelmatige oproepingen ⁽¹³⁴⁾, of de beslissingen van de Hoge Raad te betwisten enz. ⁽¹³⁵⁾, door de leden van de Raad te beschuldigen van dezelfde inbreuken als degene die men zelf pleegde ⁽¹³⁶⁾, door het niet terug overmaken van een blijkbaar bij vergissing toegestuurde bundel ⁽¹³⁷⁾.

Het niet betalen der bijdrage ⁽¹³⁸⁾.

5) *Tekortkomingen aan de eer en de waardigheid van het beroep.*

27. Een strafrechterlijke veroordeling zal een disciplinaire sanktie met zich brengen, wanneer de feiten tevens een deontologische fout uitmaken of ontorend zijn voor het beroep. Dit laatste zijn ze niet uiteraard, vooral niet wanneer ze een eerder licht karakter vertonen ⁽¹³⁹⁾. Veroordelingen wegens overtredingen der wetten op de uitoefening der geneeskunde zullen echter bijna vanzelf een deontologische fout inhouden.

Geven aanleiding tot sanktie :

De strafrechterlijke veroordeling om de politiek van de vijand in de hand te hebben gewerkt ⁽¹⁴⁰⁾.

De veroordeling wegens valsheid in geschriften en oplichting ⁽¹⁴¹⁾. Deze veroordelingen zullen vaak in verband staan met wetten en reglementen betreffende

de uitoefening van de geneeskunde, bijzonder betreffende de uitvoering der medische voorschriften enz. Er dient bijzonder nadruk gelegd op de verhouding van de apotheker tot de verzekeringsorganismen en mutualiteiten. Elk bedrog stelt de normale werking van deze belangrijke sociale dienst in gevaar (142).

De veroordeling wegens andere inbreuken van gemeen recht als vruchtafdrijving (143), het bedriegen van de koper omtrent de identiteit, de aard of de oorsprong van de verkochte zaak, de vervalsing van medicamenten en eetwaren alsmede de verkoop ervan, de verkoop van drogerijen, aangekondigd als vruchtafdrijvende middelen, de inbreuk op artikelen 5, 6, 7, 9 en 10 van de B.W. van 22-1-1945 betreffende 's Lands bevoorrading (144).

De overtreding van de douanewetten (145).

De inbreuken op wetten en reglementen betreffende de uitoefening van het beroep, als de veroordeling inzake verdovingsmiddelen, het bewaren der giftstoffen e.a. (146).

De inbreuken op het principe dat de apotheker de volstrekte leiding van het beheer der officina dient te behouden (147).

De bradage (148), het ronselen van cliënteel (149), het houden van een buitensporig gecommmercialiseerde apotheek (150), het uitstellen van schoonheidsprodukten vóór de officina (151), de oneerlijke mededinging (152), het geven van een naam aan de apotheek welke onverenigbaar is met de waardigheid (153), het voeren van ongeoorloofde publiciteit (154).

De miskenning van de regeling der sluitingsuren, der wachtbeurten en verlofwachtbeurten (155).

De kwestie der sluitingsuren heeft eveneens het voorwerp uitgemaakt van een belangrijke juridische betwisting. De apotheker welke weigerde deze te eerbiedigen werd door een sanktie getroffen (156). De Hoge Raad had immers, steunende op de traditie, hieromtrent een disciplinaire maatregel uitgevaardigd (157). Deze werd, betreffende de sluitingsuren, op 5-12-52 door de Raad van State vernietigd (158), op grond van de beschouwing dat hij tot enig doel had de cliënteel naar de apothekers-van-dienst te richten en deze een verhoging van ontvangsten te waarborgen om de hen opgelegde last te compenseren; materiële regeling derhalve waartoe de Hoge Raad geen wettelijke bevoegdheid had.

Deze nietigheid betrof alleen de geldigheid van de maatregel van de Hoge Raad, zodat de door de Orde vooropgezette deontologische regel zelf onaangetaast bleef (159). Evenwel kan geen sanktie worden toegepast op grond van de overtreding van deze maatregel van de Hoge Raad aangezien deze, door zijn vernietiging, moet geacht worden nooit bindende *kracht* te hebben gehad (159a).

Besluit.

28. Uit dit met opzet vrij onpersoonlijk gehouden overzicht kunnen enkele voorlopige besluiten getrokken worden.

1°) Dat de voornaamste en moeilijkste kwesties in verband met deontologie van het apothekersberoep alle de vraag doen stellen naar de juiste juridische aard ervan, meer bepaald in hoever dit beroep een handelskarakter vertoont.

2°) Aansluitend bij het eerste, het grote belang dat in dit vrij beroep, in tegenstelling met andere, dient gehecht aan de plaats der vestiging. Het belang ervan volgt uit een zeker handelsaspect van het beroep door de aanwezigheid van een officina, waar de juridische

daad van het kopen om verder te verkopen wordt gesteld. Dit heeft immers vol gevolg dat de officina zelf en haar ligging een rol spelen naast de persoonlijke kwaliteiten van de titularis.

Het belang dezer beide elementen blijkt vooreerst uit het optreden van de Orde in verband met de bradage, de ongeoorloofde publiciteit, het behoud door de apotheker van de volstrekte leiding zijner officina enz. In verband met het beteugelen der tekortkomingen zijn dit vragen, die meer nog dan de andere, door de Raden behandeld, eigen zijn aan het beroep. Van het standpunt van de huidige evolutie van dit laatste zijn zij uiterst aktueel.

Deze elementen treden echter het duidelijkst naar voren in het vraagstuk, dat in de behandelde rechtspraak werkelijk het meest omstreden is geweest en nog niet tot een definitieve oplossing schijnt gekomen, nl. de vestiging in de onmiddellijk nabijheid van een collega, stagemeester of apotheek, waar men gefungeerd heeft. Om dit te bewijzen volstaat het reeds te verwijzen naar de grond waarop het Verbrekingshof de bevoegdheid der Raden ter zake vestiging in de nabijheid van een collega heeft verworpen: het feit dat dergelijke vestiging alleen materiële belangen kan schaden. Ook voor de vestiging in de nabijheid van een stagemeester werd de deontologische regel door de Raden gesteund op het contact welke de aanvrager heeft gehad met de cliënteel van zijn stagemeester. Dergelijke vragen stellen zich niet in de vrije beroepen, die niet het minste handelsaspect vertonen.

Deze kwestie is verre van eenvoudig. Het Hof van Verbreking heeft de geldigheid van de ingeroepen deontologische regel aanvaard voor de bestreden vestiging van de stagiaire en verworpen voor de vestiging in de nabijheid van een kollega zonder meer. Dat de eerste een meer uitgesproken deontologische fout inhoudt is duidelijk.

Betreffende de tweede kwestie is de verschillende houding der Raden na de eerste en de tweede tussenkomst van het Hof opvallend. Wanneer zij na de eerste onmiddellijk en zonder uitzondering aanvaardden geen bevoegdheid te hebben tot preventief optreden, bleven zij na de tweede op hun standpunt om te bevestigen dat dergelijke vestiging meer dan louter materiële belangen treft en werkelijk de deontologie aanbelangt. Deze argumentatie, met de redenen waarop zij steunt, kan naar onze bescheiden mening niet zonder meer verworpen worden. In dit verband is in het arrest van van 7-3-1955 een zekere terughoudendheid te bespeuren. De Raden hebben duidelijk vooropgezet dat dergelijke vestiging niet op zich zelf ondeontologisch is wanneer er geen ondeontologische daden uit volgen. Dergelijke houding sluit o.i. elk verwijt van corporatisme uit.

De door het Hof aangenomen stellingen komen nochtans logisch voor, wanneer men aanneemt dat elke preventieve maatregel uitgesloten is. Zelfs zo men het principe, dat de opening in de nabijheid van een gevestigd kollega enkel materiële belangen schaadt, niet zonder meer kan onderschrijven, zal men moeten toegeven dat de inbreuken op de deontologie, welke hieruit kunnen volgen, moeten vastgesteld worden en, volgens de algemene beginselen van het Belgisch Strafrecht, daadwerkelijk dienen vast te staan om tot een beteugeling aanleiding te geven.

Wanneer anderzijds het ondeontologisch karakter van de vestiging van een stagiaire in de nabijheid van zijn stagemeester als zodanig wordt aanvaard, doet dergelijke regel en het onderscheid met de vorige onwillekeurig denken aan rechterlijke beslissingen betreffende de oneerlijke mededinging in handels-

zaken. Vanuit deontologisch standpunt kan men zeggen dat het laakbare in het openen door de stagiaire van een apotheek in de nabijheid van zijn stagemees-ter juist steunt op de bestaande verhouding tussen twee apothekers en de gevolgen welke in dit beroep hieruit voortvloeien — o.m. het feit der oneerlijke mededinging door het contact dat de stagiaire gehad heeft met de cliënteel van zijn stagemees-ter — alle vaststaande feiten op het ogenblik der gewraakte vestiging (160).

De Raden zelf stelden voorop (161) dat de vestiging in de nabijheid van een kollega niet ondeontologisch is wanneer er geen ondeontologische daden, bepaald daden van oneerlijke mededinging, uit volgen, zodat logisch de vaststelling dezer feiten dient vereist. In dit laatste geval werd de bevoegdheid der Raden door het Verbrekingshof erkend. In het licht van deze erkenning dient gezegd dat de kwestie nog niet tot een definitieve oplossing is gekomen.

R. VEKEMANS,
Advocaat.

(1) In dit overzicht werd de rechtspraak behandeld, gepubliceerd door de Orde in de acht eerste delen van haar «Rechtspraak en Mededelingen van de Orde der Apothekers». Naar het 9^e deel, verschenen bij het eindigen van dit artikel, werd alleen op enkele belangrijke punten verwezen. De gebruikte afkortingen dienen als volgt gelezen: R. = Raad; N.G.R.B. = Nederlandstalige Gemengde Raad van Beroep; F.G.R.B. = Franstalige Gemengde Raad van Beroep. Het Romeins cijfer verwijst naar het deel van de «Rechtspraak en Mededelingen van de Orde».

(2) P. Cocle, *Commentaires sur l'Ordre des Pharmaciens et l'Ordre des Médecins*, 1950, p. 131 sq.

(4) R. Heneg. 15-4-54, VII, 104.
(5) F.G.R.B. 14-5-54, VII, 53.
(6) F.G.R.B. 8-6-51, I, 98.
(7) F.G.R.B. 12-12-52, IV, 327.
(8) Verbr. 13-5-52, III, 41.
(9) R. Ovl. 16-2-51, I, 195; id. 2-5-52, III, 261.
(10) F. R. Br. 28-12-51, II, 389; F.G.R.B. 17-4-53, V, 25; R. Wvl. 30-10-53, VI, 147.
(11) R. v. S. 5-12-52, Arr. et Ar. Cond. Et., 1178, IV, 294, § 5; F. R. Br. 16-7-54, VIII, 155.
(12) R. Ovl. 16-12-51, I, 195; id. 2-5-52, III, 266; vgl. *Betreff. Orde der Geneesheren*: Verbr. 26-3-52, Rev. Jur. Dr. Adm. et Cons. Et. p. 69.
(13) Cocle, *Comment.*, p. 25-26.
(14) Art. 7 wet.
(15) Art. 10 wet.
(16) Art. 12 wet.
(17) Art. 11 wet.
(18) Arr. R. v. S. 5-12-12, cf. nota (11), IV, 288; vgl. Arr. R. v. S. 6-10-51, J.T., p. 536 obs.; R.J.D.A., p. 97 obs. M. Th. Bourquin en Verbr. 26-3-52, Pas., I, 463; Tijds. Bestuurswet., p. 180 obs. F. De Visschere, p. 209, in zake Orde der Geneesheren.
(19) N.G.R.B. 15-7-53, VI, 104; 106; Verbr. 26-4-54, VII, 43; Voorber. werkzaamheden, aangehaald Cocle o.c.p. 143.
(20) Arr. R. v. S. 5-12-52, cf. nota (18); N.G.R.B. 15-7-53, VI, 104.
(21) Arr. R. v. S. ibid.
(22) R. Antw. 14-12-51, II, 351, bevestigd in beroep; Cocle, o.c., p. 70; ingevolge het anders luidend art. 10 van de wet van 25-7-1938 houdende oprichting van de Orde der Geneesheren, is dit voor deze zelfs de enige wettelijke werkwijze. Cfr. Arrest Raad van State 6-10-51, nota (18), bevestigd Verbr. 26-3-52, ibid., waarbij de «deontologische Code», uitgevaardigd door de Hoge Raad van de Orde der Geneesheren, werd vernietigd omdat de regelen van deze code niet werden afgeleid van een deontologische rechtspraak, gevormd door de beslissingen van de verschillende Raden der Orde.
(23) F.G.R.B. 4-4-52, II, 61.
(24) Verbr. 12-4-54, J.T. 54, p. 457, VII, 44.
(25) 6-6-52, III, 277.
(26) Art. 26 K.B. 31-5-1885, gew. K.B. 1-3-1888, vgl. infra «Tekortkomingen», nr 28.
(27) R. Ovl. 13-6-52, III, 270.
(28) R. Antw., 20-8-54, VIII, 147.
(29) Art. 2; Verbr. 13-5-52, Pas., I, 578, III, 22; Pas., I, 579, III, 40.
(30) N.G.R.B. 31-3-52, III, 87.
(31) Art. 2; Verbr. 13-5-52, III, 22; III, 40; Verbr. 12-4-54, J.T. 54, p. 457, VII, 44.
(32) F.G.R.B. 8-6-51, I, 27.
(33) F. R. Br. 23-10-53, VI, 126, bevestigd wat principe betreft door F.G.R.B. 5-3-54, VII, 49.
(34) Verbr. 13-5-53, Pas., I, 578, III, 22; Pas., I, 579, III, 40; N.G.R.B. 25-6-52, III, 96; F.G.R.B. 12-12-52, IV, 327.
(35) Verbr. 13-5-52, II, 23, Pas., I, 578; Pas. I, 579, III, 40.
(36) N.G.R.B. 17-12-51, II, 316.
(37) Verbr. 13-5-52, Pas. I, 578, III, 22; Pas. I, 580, III, 32; Pas., I, 579, III, 40; N.G.R.B. 25-6-52, III, 96.
(38) R. Heneg. 26-10-54, VIII, 175.
(38a) F.G.R.B. 4-12-53, VI, 96.

(39) F. R. Br. 28-12-51, II, 285.
(40) F.G.R.B. 12-12-52, IV, 327.
(41) F.G.R.B. 14-12-51, II, 265; Verbr. 13-5-52, Pas., I, 578, III, 24, III, 42.
(42) Verbr. 17-3-52, III, 13; F.G.R.B. 4-12-53, VI, 96; Verbr. 12-4-54, J.T. 54, p. 457, VII, 44.
(43) R. Ovl. 16-2-51, I, 195; N.G.R.B. 17-12-51, I, 306.
(44) F.G.R.B. 14-12-51, II, 265.
(45) F.G.R.B. 26-10-51, II, 255; N.G.R.B. 17-12-51, II, 303; R. Wvl. 18-4-52, III, 275; F.G.R.B. 4-7-52, IV, 313; R. Luik 27-2-53, V, 61; Contra: Nota S. Lonneville en R. Nys onder Verbr. 13-5-1952 J.T. p. 558.
(46) F. R. Br. 15-1-51, I, 79; bevestigd F.G.R.B. 2-3-51, I, II.
(47) F.G.R.B. 14-12-51, II, 263; bevestigd Verbr. 4-2-52, Pas., I, 310, III, 9.
(48) R. Wvl. 1-6-51, I, 203; F. R. Br. 18-1-52, III, 129; bevest. F.G.R.B. 21-3-52, III, 51, bevest. Verbr. 7-7-52; F.G.R.B. 4-12-53, VI, 95; Verbr. 12-4-54, VII, 44.
(49) R. Limb. 23-4-51, I, 169; R. Antw. 20-8-54, VIII, 147.
(50) F. R. Br. 30-3-51, I, 65. Dit was niet de enige reden cfr. nota (52). In het licht van de verder behandelde rechtspraak, schijnen ook deze beslissingen ons ten preventieven titel genomen.
(51) R. Heneg. 26-10-54, VIII, 175. Deze beslissing werd in beroep vernietigd als zijnde ten preventieven titel genomen. F.G.R.B. 4-3-55, IX, 30. Deze kwestie is verschillend van de vraag of de militaire apothekers als zodanig dienen ingeschreven te worden op de Tabel der Orde. Cfr. Cocle, *Comment.*, p. 37.
(52) F. R. Br. 30-3-51, I, 65. Dit was niet de enige reden. Cfr. nota (50).
(53) 10-8-51, II, 325.
(54) 17-12-51, II, 309.
(55) Cocle, *Comment.*, p. 54.
(56) N.G.R.B. 11-1-54, VII, 72.
(57) R. Limb. 6-7-51, II, 431, bevest. N.G.R.B. 17-12-51, II, 303.
(58) F. R. Br. 28-12-51, II, 385.
(59) R. Ovl. 19-10-51, II, 447.
(60) N.G.R.B. 25-2-52, III, 78 de voorgaande beslissing bevestigend; id. R. Antw. 14-3-52, III, 117. Ingevolge de tussenkomst van het Hof van Verbreking, in zake de opening in de nabijheid van een gevestigde collega (infra), werd deze laatste beslissing in beroep hervormd.
(61) Cfr. art. 40 K.B. 31-5-1885 dat bij strikte interpretatie deze mogelijkheid voor de privaatklinieken niet voorziet. De vraag wordt echter gesteld of de wetgever deze strikte interpretatie heeft gewild en of deze klinieken in de huidige omstandigheden veelal niet dienen gelijkgesteld met de openbare hospitalen. R. Antw. 27-6-52, III, 123; contra R. Wvl. 3-8-51, II, 454.
(62) R. Wvl. hierboven.
(63) R. Antw. hierboven; wat de laatste voorwaarde betreft F. R. Br., 1-2-52, III, 133.
(64) Cocle, *Comment.*, p. 39; F.G.R.B. 8-6-51, I, 19; 8-6-51, I, 28; R. Nam. I, 183; F.G.R.B. 26-10-51, II, 252; N.G.R.B. 30-10-51, II, 276; II, 284; II, 290; F. R. Br., 28-12-51, II, 386; R. Heneg., 3-7-51, I, 412.
(65) R. Nam., I, 181; 16-4-52, III, 238.
(66) N.G.R.B., 30-10-51, II, 276.
(67) Cocle, *Comment.*, p. 134.
(68) R. Ovl. 16-2-51, I, 195; 2-5-52, III, 266.
(69) F.G.R.B., 8-7-51, I, 20.
(70) F.G.R.B. 26-10-51, II, 256.
(71) N.G.R.B. 30-10-51, II, 278; F.R. Br., 28-12-51, II, 389.
(72) R. Luik 15-2-52, III, 213.
(73) F. R. Br. 28-12-51, II, 389.
(74) F.G.R.B., 8-6-51, I, 15; F. R. Br., 8-6-51, I, 97.
(75) Voor al het voorgaande cfr. verwijzingen «Rechtspraak en Mededelingen van de Orde», VIII, 203, v^o Verwerping van inschrijvingsaanvraag, § 2.
(76) F.G.R.B. 8-7-51, I, 21; N.G.R.B. 30-10-51, II, 278.
(77) R. Limb., 6-7-51, II, 435.
(78) F.G.R.B. 26-10-51, II, 252; F. R. Br. 28-12-51, II, 386; 8-6-51, I, 99.
(79) F.G.R.B. 8-6-51, I, 22; R. Antw. 2-2-51, I, 47; 19-1-51, I, 50.
(80) Rechtspr. cfr. nota (75). De beslissingen der Raden aanvaardden over het algemeen elke vestiging op 200 m en méér van een bestaande apotheek. De criteria voor vestiging in een volkrijke stadsbuurt en een buitengemeente zijn natuurlijk niet dezelfde. Voor deze laatste werd de afstand bepaald door de omtrek die voldoende is voor de leefbaarheid van een officina. R. Nam. 16-4-52, II, 240.
(81) R. Ovl. 16-2-51, I, 197.
(82) R. Nam. I, 182; 16-4-52, III, 238. De eerste dezer beslissingen beroept zich ten onrechte op de voorbereidende werkzaamheden van de wet, daar deze de tussenkomst in zake materiële belangen uitdrukkelijk beperken tot het geval voorzien in artikel 5 van de wet. Cfr. R. v. S., 5-12-52, Arr. et An. Cons. Et., 1178, IV, 294.
(83) R. Ovl. 1-6-51, I, 208, bevest. N.G.R.B. 4-12-51, II, 297; R. Wvl. 30-1-53, V, 73.
(84) R. Wvl. 30-1-53, V, 74; R. Nam. 15-5-53, V, 69.
(85) N.G.R.B. 4-12-51, II, 298; R. Antw. 25-4-52, III, 121; N.G.R.B. 8-6-53, V, 35; R. Namen 15-5-53, V, 69; R. Wvl. 3-12-54, VIII, 195, bevest. N.G.R.B. 6-6-55, IX, 48; termijn onbepaald.
(86) R. Luik 22-2-52, I, 161.
(87) N.G.R.B. 15-7-53, VI, 104.
(88) Supra «Bevoegdheid van de Hoge Raad», nr 4.
(89) R. Luik 15-2-52, III, 214; N.G.R.B. 17-12-51, II, 312.
(90) R. Wvl. 30-1-53, V, 73.
(91) Braas, Précis de procédure pénale, I, p. 251; Cocle, *Comment.*, p. 79.
(92) F.G.R.B. 12-12-52, IV, 331.
(93) R. Heneg. 16-12-52, IV, 365; F.G.R.B. 25-6-54, VII, 60.

- (94) F. R. Br. 16-7-54, VIII, 156; F.G.R.B. 25-6-54, VII, 60.
 (95) N. R. Br. 8-11-54, VIII, 171; R. Luik 5-10-54, VIII, 183.
 (96) F.G.R.B. 20-3-53, V, 20; 29-10-54, VIII, 133; R. Antw. 13-11-53, VI, 116.
 (97) R. Heneg. 16-12-52, IV, 365; F.G.R.B. 12-12-52, IV, 331; R. Heneg. 22-5-53, V, 57; F.G.R.B. 4-12-53, VI, 98; R. Antw. 13-11-53, VI, 118; R. Heneg. 14-12-54, VIII, 180; cfr. nochtans F.G.R.B. 11-2-55, IX, 27.
 (98) Cocle, Comment., p. 79.
 (99) R. Antw. 14-12-51, II, 350.
 (100) F. R. Br. 28-12-51, II, 387.
 (101) R. Luik 15-2-52, III, 215 (3 m. schorsing); 11-4-52, III, 217 (berisping).
 (102) Supra « Karakter van de inschrijving », n° 7.
 (103) Pas. I, 581, J.T., p. 668, obs. S. Lonnevillie en R. Nys, III, 15; Pas., I, 578, R.W. 52-53, k. 271, III, 21; Pas., I, 590, III, 27; Pas., I, 580, III, 31; Pas., I, 579, III, 39; in zake vestiging stagiaire Pas., I, 582, III, 35.
 (104) Cfr. supra « Karakter van de inschrijving », n° 7.
 (105) III, 5.
 (106) F.G.R.B. 25-6-52, III, 96; N.G.R.B. 25-6-52, III, 99; F.G.R.B. 4-7-52, IV, 317; N.G.R.B. 15-7-52, IV, 335.
 (107) F.G.R.B. 12-12-52, IV, 326.
 (108) F.G.R.B. 25-6-52, III, 96; R. Luik 25-11-53, VI, 139.
 (109) R. Wvl. 30-1-53, V, 73.
 (110) F.G.R.B. 12-12-52, IV, 327; R. Luik, 25-11-53, VI, 140; N.G.R.B. 30-11-53, VI, 109.
 (111) R. Luik 25-11-53, VI, 140; N.G.R.B. 11-1-54, VII, 72.
 (112) N.G.R.B. 15-7-53, VI, 104.
 (113) N.G.R.B. 25-6-52, III, 101.
 (114) R.W. 52-53, k. 1805, noot R. Nys; J.T. 54, 499, VII, 42.
 (115) Verbr. 25-1-54, J.T. 54, p. 550, VII, 41.
 (116) F.G.R.B. 14-5-54, VII, 54; R. Antw. 28-5-54, VII, 86; F.G.R.B. 25-6-54, VII, 64; 29-10-54, VIII, 135; N.G.R.B. 6-12-54, VIII, 141. Alhoewel sommige dezer beslissingen in feite tot de vrijpraak besluiten, gaan zij nochtans alle accoord over de principes.
 (117) F.G.R.B. 14-5-54, VII, 53.
 (118) R. Luik 30-11-54, VIII, 185.
 (119) IX, 17, 21; gevolgd door F.G.R.B. 22-4-55, IV, 33.
 (120) R. Wvl. 3-12-54, VIII, 195; bevest. N.G.R.B. 6-6-55, IV, 48.
 (121) F.G.R.B. 14-5-55, VII, 55.
 (122) Simon, Strafrecht, p. 123.
 (123) R. Namen 18-6-52, III, 247.
 (124) R. Luik, 25-11-53, VI, 139.
 (125) F. R. Br. 23-10-53, VI, 126, sanktie: schorsing 3 d., in beroep herleid tot censuur. F.G.R.B. 5-8-54, VII, 49; R. Heneg. 30-9-52, IV, 361; F. R. Br. 5-11-54, VIII, 161, sanktie censuur.
 (126) R. Antw. 27-11-53, VI, 119, sanktie waarschuwing.
 (127) R. Antw. 14-12-51, II, 342, sanktie waarschuwing; F. R. Br. 30-10-53, VI, 125, 128, 129.
 (128) R. Antw. 22-5-53, III, 109.
 (129) R. Antw. 27-11-53, VI, 120, bevestigd N.G.R.B. 26-4-54, VII, 75.
 (130) F. R. Br. 30-10-53, VI, 129.
 (131) F. R. Br. 11-4-52, III, 141, sanktie schorsing 1 j.; beroep F.G.R.B. 24-10-52, IV, 319: 8 m.; voorziening in Verbr. werd ingesteld.
 (132) R. Antw. 28-3-52, III, 119, berisp.; 25-1-52, III, 107,

- waarsch.; F. R. Br. 9-1-53, V, 43, schors. 8 d.; bevest. F.G.R.B. 17-4-53, V, 23; F. R. Br. 25-9-53, VI, 125, berisp.; R. Limb. 16-7-53, VI, 143.
 (133) F. R. Br. 19-2-51, I, 69; 11-4-52, III, 141; F.G.R.B. 12-12-52, IV, 329.
 (134) F. R. Br. 31-7-53, VI, 123.
 (135) F. R. Br. 16-11-51, II, 367.
 (136) R. Antw. 14-9-51, II, 331.
 (137) F.G.R.B. 4-7-52, IV, 313, berisp.
 (138) R. Antw. 22-2-52, III, 109; cfr. VIII, p. 201, v° bijdr.
 (139) F.G.R.B. 4-12-53, VI, 98.
 (140) R. Heneg. I, 12, schors. 3 m.; F.G.R.B. 8-6-51, I, 33, herleid 1 m.; bevest. Verbr. 4-2-52, Pas. I, 310; J.T., 379, III, 9.
 (141) Cfr. VIII, 202, v° sankties.
 (142) R. Heneg. 22-1-52, III, 191.
 (143) R. Heneg. 30-9-52, IV, 361; R. Antw. 13-11-53, VI, 116, sch. 3 m.; beroep N.G.R.B. 17-5-54, VII, 79, schrapping; bevest. Verbr. 31-1-55, IX, 19.
 (144) R. Heneg. I, 127; I, 155; F. R. Br. 12-9-52, IV, 343; R. Luik 18-7-52, IV, 371; F.G.R.B. 25-6-54, VII, 66; F. R. Br. 5-11-54, VIII, 159.
 (145) F. R. Br. 27-4-51, I, 101.
 (146) Referenties VIII, 202, v° Sankties.
 (147) Refer. VIII, 203, v° Waardigheid van het beroep.
 (148) F. R. Br. 25-4-52, III, 149.
 (149) R. Wvl. 3-12-54, VIII, 195.
 (150) F. R. Br. 16-6-54, VIII, 155.
 (151) F. R. Br. 19-11-54, VIII, 162.
 (152) Regel van de Hoge Raad III, 5; R. Antw. 12-10-51, II, 335; R. Ovl. 2-5-52, III, 257; F. R. Br. 26-9-52, IV, 347; 19-6-53, V, 51; R. Ovl. 18-12-53, VI, 151; R. Luik 25-5-54, VII, 109; 14-12-54, VIII, 187; 28-12-54, VIII, 188; R. Wvl. 17-12-54, VIII, 193; cfr. Verbr. 25-1-54, vermeld in VII, 82.
 (153) F. R. Br. 23-10-53, VI, 126; F.G.R.B. 5-3-54, VII, 49.
 (154) Mededelingen Hoge Raad II, 223 en III, 5; R. Hen. I, 155; 22-1-52, III, 187; F. R. Br. 9-1-53, V, 43; bevest. F.G.R.B. 17-4-53, V, 24; N.G.R.B. 8-6-53, V, 35; F. R. Br. 19-6-53, V, 49; R. Wvl. 30-1-53, V, 73; N.G.R.B. 31-5-54, VII, 80; F. R. Br. 25-9-53, VI, 124; R. Wvl. 30-10-53, VI, 147; R. Antw. 22-1-54, VII, 85; F.G.R.B. 29-10-54, VIII, 137; N.G.R.B. 6-12-54, VIII, 142.
 (155) Voor beide laatste: VIII, 204, v° Wachtbeurten.
 (156) R. Heneg. I, 135; F. R. Br. 16-11-51, II, 367, bevest. F.G.R.B. 1-2-52, III, 47; F. R. Br. 14-12-51, II, 377; R. Wvl. 21-12-51, II, 467; N. R. Br. 4-2-52, III, 165; 14-7-52, IV, 353.
 (157) I, 5.
 (158) R.W. 52-53, k. 749; Arr. et Av. Cons. Et., p. 1178, IV, 285; cfr. supra, Bevoegdheid van de Hoge Raad, n° 4.
 (159) F. R. Br. 9-11-54, VIII, 162; R. Antw. 13-11-53, VI, 113.
 (159a) Verbr. 16-2-53, as. I, 449; cfr. Fr. Verbr. 24-5-1948, D.H. 392.
 (160) In zake vestiging in de nabijheid van een apotheek waar men gefungeerd heeft, zou o.i. dezelfde regel moeten gelden. Een beslissing van de N.G.R.B. (112 supra) heeft nochtans aangenomen dat het bewijs van de afwezigheid van ondeontologische bedoeling kan geleverd. Dit wil praktisch zeggen dat de voorgezette regel een weerlegbaar vermoeden inhoudt.
 (161) Cfr. supra, n° 16.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 14 november 1955.

Voorzitter: M. van der Mersch.

Raadsheer-Verslaggever: M. Huybrechts.

Advocaat-Generaal: M. R. Janssens de Bisthoven.

Advocaat: Mr L. Moyersoën.

Handel in verdovingsmiddelen. — Aankoop door apothekers zonder overlegging van een bestelbon, niet strafbaar.

Artikel 15 van het K. B. van 31 december 1930 be- teugelt het afleveren van verdovingsmiddelen, zon- der overlegging van een bestelbon, doch dit afleveren alleen. De wetgever heeft uitdrukkelijk de ge- vallen bepaald waarin het zich aanschaffen van verdovingsmiddelen strafbaar is. De apotheker zelf mag, naar luid van artikel 11, 2° lid, slechts voor de noodwendigheden van zijn apotheek verdovings- middelen aanschaffen.

V. D. M. en consorten.

Gelet op het bestreden arrest op 18 december 1954 door het Hof van Beroep te Gent gewezen;

I. Wat betreft de voorzieningen van de eerste, tweede, derde, vijfde en zesde aanleggers, Van de Mosselaer, Mahieu, Van der Weeën, De Bisschop en Van Neck:

Over het middel: schending van artikel 16 van het koninklijk besluit van 31 december 1930, waar het Hof van Beroep het feit strafbaar verklaart van, als vergunninghoudende koper « zich verdovingsmiddelen te hebben laten afleveren, zonder overlegging van een daartoe bestemde bestelbon », dan wanneer dit artikel 16 alleen de aflevering van verdovingsmiddelen, bij ontstentenis van voormelde overlegging, strafbaar stelt:

Overwegende dat, met het doel de handel in ver- dovingsmiddelen streng te beperken en de controle ervan te vergemakkelijken, artikel 15 van het konink- lijk besluit verbiedt zulke stoffen te verkopen, te koop te stellen of af te leveren aan andere personen dan deze die overeenkomstig artikel 11 van dit besluit vergunning hebben en artikel 16 de aflevering aan de vergunninghoudende koper alleen toelaat mits overlegging, door deze laatste, van een door hem gedateerde en getekende bestelbon, waarvan het model

door de Minister van Binnenlandse Zaken en Volksgezondheid is bepaald;

Dat alzo het afleveren van verdovingsmiddelen, dat in weerwil van deze bepalingen geschiedt, doch dit afleveren alléén, beteugeld wordt;

Overwegende dat de wetgever uitdrukkelijk de gevallen heeft bepaald waarin het zich aanschaffen van verdovingsmiddelen strafbaar is, namelijk het verkrijgen of trachten te verkrijgen van zulke stoffen door een bedrieglijk middel (artikel 21 van het koninklijk besluit van 31 december 1930), alsook het aanschaffen ervan onder meer door geneesheren en veeartsen (artikelen 22 en 23);

Dat de apotheker zelve, naar luid van artikel 11, 2° lid, slechts voor de noodwendigheden van zijn apotheek verdovingsmiddelen mag aanschaffen; dat aanleggers die apothekers zijn niet vervolgd worden om zulks buiten die noodwendigheden te hebben gedaan;

Overwegende dat, door aanleggers te veroordelen, om als vergunninghoudende kopers zich verdovingsmiddelen te hebben laten afleveren zonder overlegging van de vereiste bestelbon (feit II), het bestreden arrest de in het middel aangeduide wetsbepaling geschonden heeft;

Dat het middel, derhalve, gegrond is;

II. Wat betreft de voorziening van vierde aanlegger, (zonder belang);

III. Wat betreft de voorzieningen van de zevende en achtste aanleggers (zonder belang).

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden beslissing, doch alleen in zover zij eerste, tweede, derde, vijfde en zesde aanlegger veroordeeld heeft ieder tot een geldboete wegens inbreuk op artikelen 16 en 28 van de koninklijke besluiten van 31 december 1930 en 24 februari 1921 (telastlegging II) en tot 1/75 der kosten;

verwerpt de voorzieningen van vierde, zevende en achtste aanleggers;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt vierde, zevende en achtste aanleggers ieder tot 1/8 der kosten; laat het overige der kosten ten laste van de Staat;

Zegt dat er geen aanleiding bestaat tot verwijzing.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 2 juni 1955.

Voorzitter-Verslaggever: M. Sohier.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaat: Mr Delacroix.

Maatschappelijke Zekerheid. — Vatbaarheid voor hoger beroep. — Toepasselijkheid van het tweede deel van het eerste lid van art. 2 van de wet van 25 maart 1876.

In afwijking van het eerste lid van artikel 2 van de wet van 25 maart 1876 breidt artikel 12, paragraaf 1, van het wetsbesluit van 28 december 1944, betreffende de maatschappelijke zekerheid van de arbeiders, gewijzigd bij artikel 2 van het wetsbesluit van 6 september 1946, de bevoegdheid in eerste aanleg van de vrederechter uit tot de daarin bepaalde ge-

schillen, welke ook het bedrag van de vordering moge zijn.

Noch uit de tekst van voormeld artikel 12, paragraaf 1, noch uit enig ander element blijkt dat de auteurs van voornoemde wetsbesluiten bovendien in die materie het bedrag voor de vatbaarheid voor hoger beroep hebben willen wijzigen, zoals het is bepaald in het tweede deel van het eerste lid van artikel 2 van de wet van 25 maart 1876.

De Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid t/
Thome Nelly.

Gelet op het bestreden vonnis, de 18e mei 1953 in hoger beroep gewezen door de rechtbank van eerste aanleg te Luik;

Over het enig middel, schending van artikelen 12 van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, zoals ze gewijzigd geweest is bij artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946, 1 en inzonderheid 1, lid 4, van de wet van 20 mei 1949 waarbij de toepassing van het stelsel der maatschappelijke zekerheid wordt uitgebreid tot sommige arbeiders door de openbare besturen te werk gesteld, 9 van de wet van 25 maart 1876, de eerste titel bevattende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, en schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis het hoger beroep van aanlegger in verbreking niet ontvankelijk heeft verklaard en hem tot de kosten veroordeeld heeft om de reden dat, in de vorderingen welker doel het eisen van een geldsom is, de bevoegdheid bepaald wordt door het bedrag van de betwiste som, dat deze som in dit geval 1.272 frank beloopt en dat krachtens de wet van 20 maart 1848 de vrederechter in laatste aanleg tot 2.000 frank uitspraak doet, dan wanneer artikel 12 van de besluitwet van 28 december 1944, gewijzigd bij artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946, bevestigd bij artikel 1 van de wet van 20 mei 1949, uitdrukkelijk beslist dat de vrederechter, die bevoegd is om kennis te nemen van de betwistingen tussen de Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid en de onder de maatschappelijke zekerheid vallende werkgevers, in eerste aanleg uitspraak doet, welke ook de waarde zij van het geding, aldus derogerend aan de algemene regelen op de bevoegdheid, als vastgelegd in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering;

Overwegende dat, bij derogatie aan het eerste deel van lid 1 van artikel 2 van de wet van 25 maart 1876, artikel 12, paragraaf 1, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gewijzigd bij artikel 2 van de besluitwet van 6 september 1946, de bevoegdheid in eerste aanleg van de vrederechters uitbreidt tot de betwistingen dit het bepaalt, welke ook het bedrag van het geding zij; dat noch uit de tekst van evengemeld artikel 12, paragraaf 1, noch uit enig ander element blijkt dat de auteurs van voornoemde besluitwetten bovendien in die materie het bedrag van de laatste aanleg hebben willen wijzigen, zoals het vastgesteld is in het tweede deel van hetzelfde lid van artikel 2 van de wet van 25 maart 1876;

Dat het middel naar recht faalt.

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 24 december 1955.

Zetel : M.M. Vranckx, Voorzitter.
Raadsheren : Mast en Buch (Verslaggever).

Auditoraat : M. L. Similon.
Advocaat : Mr Marcel Marinower.

Politieke gevangenen. — Vreemdelingen. — Verkeerde toepassing van de wet van 5 februari 1947. — Vernietiging.

1. Zo de aanvaardingscommissie van beroep voor politieke gevangenen en hun rechthebbenden in laatste aanleg uitspraak doet over de toedracht der feiten, mag zij nochtans deze beoordeling niet doen volgens maatstaven die strijdig zijn met onze openbare orde. Door verzoeker te bestempelen als vreemdeling en Israëliet dan wanneer onze openbare orde slechts Belgen en vreemdelingen kent en door te zeggen dat de activiteit van verzoeker ingegeven is geweest door gevoelens van rasverbondenheid, wordt er gebruik gemaakt van maatstaven die strijdig zijn met onze openbare orde.
2. Een onbaatzuchtige bedrijvigheid tegen de vijand gericht die Israëlieten van vreemde nationaliteit ten goede kwam, heeft het karakter van een vaderlandlievende activiteit, in de zin van artikel 1 van de wet van 5 februari 1947.

Majerczyk t/ Belgische Staat (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin).

Gezien het verzoekschrift dd. 1 april 1935;

.....

Overwegende dat het beroep strekt tot de vernietiging van de beslissing dd. 21 januari 1955, waarbij de aanvaardingscommissie van beroep voor politieke gevangenen en hun rechthebbenden de beslissing dd. 9 februari 1953 van de aanvaardingscommissie voor politieke gevangenen en hun rechthebbenden te Antwerpen bevestigt, die aan verzoeker het recht op de titel van politiek gevangene en op de gunst van het statuut ontkent; dat de bestreden beslissing aan verzoeker werd betekend op 5 februari 1955;

Overwegende dat verzoeker, die van Poolse nationaliteit is, door de vijand tweemaal werd aangehouden; dat hij op het ogenblik van zijn aanhoudingen zijn woonplaats had in België; dat de aanvaardingscommissie te Antwerpen op 9 februari 1953 aan verzoeker het recht op de titel van politiek gevangene en op de gunst van het statuut ontkende op grond van de considerans dat hij niet werd aangehouden omwille van een onbaatzuchtige vaderlandslievende bedrijvigheid; dat de aanvaardingscommissie van beroep, bij de bestreden beslissing dd. 21 januari 1955, deze beslissing bevestigde op grond van de considerans dat «alvorens de mogelijke toepassing van een door de Staat ingeroepen reden van uitsluiting aan een onderzoek te onderwerpen, het noodzakelijk blijkt na te gaan of het aan beroeper, bij toepassing van artikel 1 van de wet van 5 februari 1947 mogelijk is te genieten van de voordelen van de wet van 26 februari 1947; dat het uit de stukken en elementen, welke in de bundel aanwezig waren, niet ter voldoening van rechte bleek dat verzoeker een, zoals bij artikel 1 van de wet van 5 februari 1947 omschreven activiteit zou ontplooid hebben; dat de commissie van eerste aanleg dan ook terecht verzoeker afwees van zijn aanvraag; dat echter beroeper, ter zitting, drie attesten heeft

neergelegd; dat uit voornoemde attesten ter voldoening van rechte is gebleken dat beroeper tijdens de bezetting, in België hulp verleende aan personen welke uit Duitsland naar België gesmokkeld werden; dat het niet is gebleken dat beroeper deze daden stelde uit winstbejag; dat dus wel is gebleken dat de verzoeker een belangloze activiteit heeft ontwikkeld; dat indien eventueel zou kunnen aanvaard worden dat deze activiteit gericht was tegen de vijand, daar zij door hem verboden was, zij nochtans niet het vaderlands-karakter bezat, dat vereist wordt door artikel 1 van de wet van 5 februari 1947; dat inderdaad, alhoewel de beroeper ter zitting inriep ook steun te hebben verleend aan weerstanders en opgespoorde personen van Belgische nationaliteit, het nochtans uit de stukken en de elementen van de bundel en uit de thans bijgebrachte attesten enkel is gebleken dat de beroeper, zelf vreemdeling en Israëliet, aan andere Israëlieten van vreemde nationaliteit hulp heeft verschaft; dat die activiteit wel het gevolg kan geweest zijn van humanitaire overwegingen en gevoelens van rasverbondenheid, maar dat het niet mogelijk is haar, zoals vereist bij artikel 1 van de wet van 5 februari 1947, een vaderlands karakter toe te kennen; dat immers bewuste activiteit noch de Belgische collectiviteit, noch de Belgen individueel, noch om het even welk Belgisch belang ten goede kwam; dat derhalve niet kan worden aangenomen dat beroeper in België, tijdens de bezetting van 's lands grondgebied, een onbaatzuchtige vaderlandslievende bedrijvigheid, gericht tegen de vijand of tegen de personen die zijn politiek of zijn oogmerk dienden, gehad heeft; dat het dan ook overbodig is uitspraak te doen over de door de Staat ingeroepen reden van uitsluiting, vermits beroeper niet voldoet aan de voorwaarden gesteld bij de wet van 5 februari 1947 »;

Overwegende dat verzoeker terecht inroept dat «zo de aanvaardingscommissie van beroep in laatste aanleg uitspraak doet over de toedracht der feiten, zij nochtans deze beoordeling niet mag doen volgens maatstaven die strijdig zijn met onze openbare orde; dat door verzoeker te bestempelen als vreemdeling en Israëliet, dan wanneer onze openbare orde slechts Belgen en vreemdelingen kent en door te zeggen dat de activiteit van verzoeker ingegeven is geweest door gevoelens van rasverbondenheid, de bestreden beslissing gebruik heeft gemaakt van maatstaven die strijdig zijn met onze openbare orde»; dat, krachtens artikel 1 van de wet van 5 februari 1947, houdend het statuut van de buitenlanders politieke gevangenen, de vreemdelingen die in België tijdens de bezetting van 's lands grondgebied een onbaatzuchtige vaderlandslievende activiteit ontplooiden, gericht tegen de vijand of tegen personen die zijn politiek dienden, de voordelen van het statuut van de politieke gevangenen kunnen genieten; dat de bestreden beslissing vaststelt dat de activiteit van verzoeker onbaatzuchtig is geweest en tegen de vijand was gericht; dat de aanvaardingscommissie van beroep een verkeerde toepassing van artikel 1 van de wet van 5 februari 1947 heeft gedaan door de titel van politieke gevangene en de gunst van het statuut te weigeren, omdat de onbaatzuchtige bedrijvigheid tegen de vijand gericht, die Israëlieten van vreemde nationaliteit ten goede kwam, niet het karakter heeft van een vaderlandslievende bedrijvigheid.

Besluit :

Art. 1. — De beslissing dd. 21 januari 1955 van de aanvaardingscommissie van beroep voor politieke gevangenen en hun rechthebbenden is vernietigd.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

15e Kamer. — 7 oktober 1955.

Voorzitter : M. Baers.

Raadsheren : M.M. Schilling en De Foy.

Advocaat-Generaal : Mr Blondeel.

Onrechtmatige daad. — Aansprakelijkheid van de meester voor daden van zijn ondergeschikte. — Jachttheer en jachtwachter.

De burgerlijke aansprakelijkheid van de meester voor de daden van zijn ondergeschikte wordt niet bepaald door het element « willen of bevelen » van zijn kant.

De vervulling van twee voorwaarden is vereist voor de aansprakelijkheid van de meester; de band van aanstelling en ondergeschiktheid en het plegen van een daad door de ondergeschikte in de werkzaamheden, waartoe hij is gebruikt, welke daad schade heeft toegebracht aan een derde.

De meester is alleen dan niet verantwoordelijk, wanneer de daad is gepleegd buiten de bediening zonder enig verband met de tijd en de plaats, waar de bediening wordt uitgeoefend.

De jachttheer, die zijn niet beëdigde jachtwachter met de taak belast zijn jacht van wildstoperij te vrijwaren en hem daartoe een geweer bezorgt, is burgerlijk verantwoordelijk krachtens art. 1384 B.W. voor de schade, voortspruitende uit het misdrijf, bestaande in het toebrengen van vrijwillige slagen en verwondingen, gepleegd door zijn jachtwachter, terwijl deze zich bevond op het jachtgebied van zijn meester en zijn jacht tegen wildstoperij zocht te beschermen, zij het dan ook door op ongepaste wijze gebruik te maken van het hem door zijn meester bezorgde geweer.

O.M. en X. B.P. t/ Y.

Gelet op het Arrest van het Hof van Verbreking van 18 april 1955;

Overwegende dat beroep tegen het vonnis van de Rechtbank van Dendermonde van 8 januari 1954 tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat de B. P. in hoofddorde beweert dat betichte de vervolgde feiten zou hebben gepleegd in hoedanigheid van beëdigde jachtwachter, dat hij dienvolgens als officier van de gerechtelijke politie onder de bevoegdheid viel van de eerste kamer van het Hof van Beroep en dat hij, B. P. niet aansprakelijk kan worden verklaard voor de gevolgen van daden gesteld door betichte als orgaan van de Staat;

Overwegende dat deze stelling niet kan worden aannvaard;

Dat er vooreerst dient op gewezen dat betichte vanaf 10 augustus 1948 de hoedanigheid niet meer bezat van beëdigde jachtwachter van B.V.P.; dat deze dit toegeeft doch ter zake thans beweert dat betichte op het ogenblik der kwestige feiten nog steeds de hoedanigheid bezat van beëdigde jachtwachter van X. die met hem, voor de jacht was geassocieerd;

Overwegende dat deze bewering slechts waarde zou hebben indien de feiten zich hadden voorgedaan op percelen die in het jachtgebied vielen van de jacht-associatie of in het jachtgebied van ...;

Dat zulks geenszins het geval is;

Dat ... dodelijk werd getroffen wijl hij zich bevond op perceel 69/E en dat op hem werd geschoten door ... van op perceel 74;

Overwegende dat het jachtrecht op gemelde percelen

uitsluitend werd verpacht aan ... en wel namelijk door ... op perceel 69/E en door ... op perceel 74;

Overwegende dat het een loutere bewering is vanwege ... dat ... als jachtassocié, het recht had te jagen op de percelen waar zich de feiten hebben voorgedaan;

Dat deze bewering opvallend in tegenspraak is met de verklaring die ... zelf, in de loop van het onderzoek heeft afgelegd;

Dat hij voor de heer onderzoeksrechter op 30 januari 1952 woordelijk verklaarde: « De weide ... en de weide ... maken thans deel uit van mijn persoonlijk jacht. Vroeger, namelijk in 1949, vielen die nog in de associatiejacht, dit volgens overeenkomst met ... » (stuk 66 in fine);

Dat deze verklaring door de jachtwachter volkomen werd beaamd (zelfde stuk);

Overwegende dat de hoedanigheid van jachtassocié derhalve geenszins aan ... het recht gaf te jagen op de percelen 69/E en 74 die geenszins in het jachtgebied van de jacht-associatie vielen; dat ze evenmin in het persoonlijk jachtgebied van ... vielen;

Dat de omstandigheid dat ... nog beëdigd jachtwachter was voor ..., dan ook geenszins voor gevolg kon hebben dat hij, zich bevindende op kwestige percelen waar ... hoegenaamd geen jachtrecht op bezat, zou hebben kunnen optreden als officier van gerechtelijke politie;

Overwegende dat deze mogelijkheid uitgesloten zijnde, het dan ook overbodig is hier te onderzoeken of ..., zoals beweerd, is opgetreden voor het uitoefenen van toezicht, het opsporen en vaststellen van jachtdelicten of enkel ter bescherming van het jachtgebied;

Overwegende dat uit wat voorafgaat, volgt dat de eerste rechter zich terecht bevoegd heeft verklaard en ook dat de vorderingen van de burgerlijke partijen ontvankelijk zijn, daar ze gericht zijn tegen de aansteller van een onbeëdigde jachtwachter en geenszins tegen een orgaan van de Staat.

Over de burgerlijke verantwoordelijkheid van ...:

Overwegende dat ... ondergeschikt opwerpt dat het ter zake om de gevolgen van een opzettelijk misdrijf gaat, dat geen betrekking kan hebben met het uitoefenen van de toevertrouwde functie daar niet kan worden aangenomen dat hij ... de « misdadige » daad heeft gewild of bevolen;

Overwegende dat deze beschouwing niet afdoende is.

Dat de burgerlijke verantwoordelijkheid van de aansteller (artikel 1384 4°) vanzelfsprekend niet wordt bepaald door het element « willen of bevelen » van de aansteller;

Dat trouwens het schadelijk, gebrekkig uitoefenen van een bediening nooit wordt bevolen door de lastgever zonder gevaar de rechtstreekse verantwoordelijkheid op te lopen, bepaald in art. 1382 van het burgerlijk Wetboek;

Overwegende verder dat ter zake de twee voorwaarden zijn vervuld die voor de burgerlijke verantwoordelijkheid van de aansteller worden vereist: de band van aanstelling, ondergeschiktheid of onderhevigheid, en het stellen ener schadelijke daad door de ondergeschikte, in de bediening waartoe deze werd gebruikt (Verbrek. 27-3-44, Pas. 1944, I, 275);

Dat er dient op gewezen dat de aansteller de verantwoordelijkheid slechts ontgaat wanneer de kwestige daad buiten de dienst wordt gepleegd zonder enig verband met de tijd en de plaats waar de bediening uitgeoefend wordt (Verbrek. 27-3-44, Pas. 1944, I, 275;

zie ook : (Verbrek. 24-7-99, Pas. 1899, I, 348); Verbrek. 18-10-38, Pas. 1938, I, 326);

Overwegende dat het Hof voor bewezen houdt dat ... de schadeberokkende feiten heeft gepleegd wijl hij zich bevindende op het jachtgebied van ... in zijn hedenigheid van jachtwachter van deze laatste, dezès jacht tegen wildstoperij zocht te beschermen, zij het dan ook met ongepaste middelen;

Dat het anderzijds niet te betwisten is dat ... hem met de zending had belast zijn jacht van wildstoperij te vrijwaren en dat hij hem zelfs een geweer had bezorgd (st. 66) waarmede trouwens de feiten werden gepleegd;

Dat ... vanzelfsprekend het recht had aan zijn jachtwachter in het kader van deze zending, bevelen of onderrichtingen te geven;

Overwegende dat er uit volgt dat de eerste rechter terecht burgerlijk verantwoordelijk heeft verklaard op grond van de beschikkingen van artikel 1384 B.W.;

Over de verantwoordelijkheid :

Overwegende dat het Hof van oordeel is, dat de schadelijke gevolgen van de kwestige feiten slechts in de mate van de helft aan de burgerlijke partijen dienen vergoed, daar dient aangenomen dat de aflijvige door zijn wederrechtelijke handelingen tot de kwestige feiten enigszins aanleiding gegeven heeft;

Eis van de burgerlijke partij :

Overwegende dat de morele schade door deze burgerlijke partij ondergaan dient beraamd op 40.000 fr. voor ieder van hen;

Dat rekening gehouden met de verdeling der verantwoordelijkheid, aan ieder van hen dient toegekend de som van 20.000 fr.;

Eis van burgerlijke partij :

Overwegende dat er dient op gewezen dat ... geen vergoeding eist doch slechts ter zake optreedt als hoofd der huwelijksgemeenschap ... en om zijn echtgenote te machtigen en bij te staan;

Dat de opmerkingen van ... betreffende de niet-gegrondheid van de eis tot vergoeding van ... dan ook zonder voorwerp zijn;

Vergoeding der schade ex haerede :

Overwegende dat vaststaat dat wijlen ..., na dodelijk te zijn gewond in het hoofd, nog geruime tijd bewust is gebleven (verklaring ... st. 13);

Dat dient aangenomen dat hij, wijl hij hulpeloos de dood voor ogen zag, een uiterst pijnlijke doodstrijd moet hebben gekend;

Overwegende verder dat uit de overgelegde bescheiden is gebleken dat geen afstammelingen zijn gesproken uit het huwelijk ... haar eerste man;

Dat bij gebreke aan het voorleggen van enig bewijs dat ze erfgenaam zou zijn, ... althans, luidens de bepalingen van artikel 767 van het B.W., recht heeft op het vruchtgebruik van de $\frac{1}{2}$ der nalatenschap, dat aan dit recht op vruchtgebruik geen einde is gesteld door het tweede huwelijk (krachtens § 8 van art. 767), vermits er geen kinderen waren uit het eerste huwelijk;

Overwegende dat het deel van ... in de vergoeding ex haerede dient beraamd op 20.000 fr.;

Over de morele schade van ... :

Overwegende dat rekening gehouden met alle ge-

kende omstandigheden ter zaak, het bedrag toekomend aan ... als vergoeding van de morele schade wegens het verdwijnen van haar man, dient beraamd op 75.000 frank;

Over de materiële schade van ... wegens het verlies van het loon van de aflijvige ..., haar eerste man :

Overwegende dat uit het overgelegde uittreksel uit het bevolkingsregister der gemeente ..., blijkt dat ..., gehuwd is op 8 mei 1953;

Overwegende dat echter in strijd met de bewering en de beschouwing en van ..., met deze omstandigheid geen rekening dient gehouden bij het berekenen der materiële schade; dat men om deze schade te berekenen zich moet plaatsen op het ogenblik van het schadelijk feit (Verbr. 29-9-48, J.T. 30-1-49, bl. 68);

Overwegende dat dient rekening gehouden met een jaarlijks inkomen van 47.570 fr., waarvan af te trekken 19.028 fr. voor persoonlijk onderhoud, hetzij 28.542 fr.; dat ook rekening dient gehouden met een overlevingsduur van 44 jaar en een rentevoet van $4\frac{1}{2}$ %; dat het bedrag van 392.575 fr. door de burgerlijke partij geëist vóór het Hof, dan ook als verrechtvaardigd voorkomt;

Overwegende dat de vraag tot toekenning van het bedrag van 8.344,50 fr. voor het bestrijden der begrafeniskosten, als gerechtvaardigd voorkomt;

Dat de schade van de burgerlijke partij derhalve bedraagt : 392.775 fr. + 20.000 fr. + 75.000 fr. + 8.344,50 = 496.119,50 fr., waarvan de helft dient vergoed of : 248.059,75 fr.;

.....

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer. — 11 juli 1955.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Garniers.

Advocaat-Generaal : M. Matthys.

Advocaten : Mrs Gillon (Kortrijk)
en Monette (Brussel).

Zeebaden. — Verdrinking van baders. — Verantwoordelijkheid van de slachtoffers voor de helft. — Aansprakelijkheid van de door de gemeente aangestelde redders voor de andere helft. — Aansprakelijkheid van de gemeente voor de door haar aangestelde redders. — Geen aftrek van belastingen. — Buiten aanmerking blijven van het pensioen van de weduwe. — Rentevoet bij kapitalisatie.

Onvoorzichtigheid van de slachtoffers.

Fouten van de door de gemeente aangestelde redders : besluiteloosheid en tijdverlies; het laten van de reddingsboot naast de zeedijk.

Oorzakelijk verband.

De gemeente is verantwoordelijk voor de fouten van de door haar aangestelde redders. De gemeente heeft de « plicht » voor de veiligheid der baders te zorgen.

De slachtoffers enerzijds en de redders anderzijds zijn verantwoordelijk voor de helft.

Niet slechts het netto-loon van de slachtoffers komt als basis-loon in aanmerking; de schade bestaat uit het gehele verlies van inkomen. De belastingen worden geheven ten bate van de Staat en komen niet ten goede aan hen, die een ongeval hebben veroorzaakt.

Indien overigens de aan de benadeelde toekomende rente belastbaar is, zou de benadeelde niet volledig zijn vergoed, zo van het basisloon reeds belastingen werden afgetrokken; indien bedoelde rente niet belastbaar is, is zulks een gevolg van wettelijke of administratieve bepalingen, die aan de regeling van de gevolgen van een ongeval vreemd zijn en vreemd moeten blijven.

Voor de kapitalisatie is de toepassing van een rentevoet van 4%, gelet op de onzekerheid van geldbeleggingen op lange termijn, redelijk.

Gemeente Middelkerke en cs. t/ Hack en cs.

Overwegende dat het beroep en het tegenberoep regelmatig zijn naar tijd en vorm;

I. Nopens de verantwoordelijkheid:

Overwegende dat de eerste rechter terecht aangenomen heeft dat zowel de slachtoffers Hack en Maniquet als de door de Gemeente Middelkerke aangestelde redders zware fouten bedreven hebben;

Fouten der slachtoffers:

Overwegende dat volgens de verklaring van de weduwe Maniquet - Hack, Maniquet Guillaume zwemmen kon, terwijl Hack René (52 jaar) «had kunnen zwemmen» doch zelden nog te water ging;

Overwegende dat de zee volgens de ooggetuigen tamelijk bewogen was;

Overwegende dat geen reddingsboot in zee was;

Overwegende dat al deze omstandigheden de slachtoffers moesten nopen de voorzichtigheid, die bij ieder zeepad geboden is, nog te verscherpen;

Overwegende dat zij zich integendeel buiten de zone waar ze grond konden voelen gewaagd hebben;

Overwegende dat het anderzijds niet bewezen is dat ze zich bij het zwemmen vrijwillig van de toegelaten badzone zouden hebben verwijderd;

Fouten der redders:

Overwegende dat de strafbundel over de vaardigheid die in bewuste aangelegenheid door de redders aan de dag gelegd werd een bedroevende indruk laat;

dat bij een redding de vlugheid van optreden de grootste troef is;

dat omzeggens al de getuigen hun spijt, zelfs hun verontwaardiging, uitgedrukt hebben nopens de besluiteloosheid van de redders en hun tijdverlies in nutteloos trompen, met de vlag zwaaien, over en weer lopen achter een koord of om met elkander te beraadslagen; dat slechts op aandringen van de badgasten de redders ten slotte de beslissing namen die ze van meet af hadden moeten nemen, nl. de boot te water te laten;

Overwegende dat het ook een fout was de reddingsboot naast de zeedijk te laten; dat indien, wegens de woelige zee, de boot moeilijk te water kon blijven, zij ten minste zo dicht mogelijk bij de waterlijn, en in elk geval tegen de lijn van hoogwater, had dienen gebracht te worden;

Overwegende dat de getuigenissen waarvan boven spraak niet te niet gedaan worden door de ene getuigenis van Portier, wiens verklaring in een tendentius vooronderzoek opgenomen werd, en dus niet volledig mag betrouwd worden; dat overigens ook Portier verklaarde dat er tussen het ogenblik dat hij redder Dalle voor het eerst aansprak en het ogen-

blik waarop de redding aanving een vijftal minuten verliepen.

Oorzakelijk verband:

Overwegende dat verscheidene getuigen de opinie uitten dat zonder het tijdverlies waarvan boven sprake, de drenkelingen gered hadden kunnen worden; dat deze opinie gegrond voorkomt; dat de slachtoffers immers zwemmen konden en slechts ten gevolge van een zeestroming in moeilijkheid kwamen; dat een rasse hulp hen voor de totale uitputting, minstens voor de definitieve verwijdering van de levensgeesten, zou behoed hebben.

Verantwoordelijkheid der Gemeente:

Overwegende dat de gemeente verantwoordelijk is voor de fouten van haar aangestelden;

Overwegende dat ze vergeefs inroept dat zij slechts «uit dienstbetoon» een reddingsdienst heeft ingericht; dat dit vooreerst niet aan te nemen is, daar een strandgemeente, die van de badgasten leeft, de *plicht* heeft voor de securiteit der baden te zorgen; dat daarenboven en in elk geval, waar een publieke reddingsdienst eenmaal ingericht is, de badgasten het recht hebben te rekenen dat deze dienst aan zijn doel beantwoordt en dat in de uitoefening ervan geen onverschoonbare fouten worden bedreven;

Verdeling der verantwoordelijkheid:

Overwegende dat, de zwaarwichtigheid van de enerzijds door de slachtoffers, anderzijds door de redders gepleegde fouten in acht genomen, het billijk voorkomt de verantwoordelijkheid in gelijke mate tussen beiden te verdelen.

II. Nopens de schade:

Overwegende dat nopens de raming der schade weinig grieven tegen het vonnis geopperd worden; dat trouwens de door de eerste rechter gedane ramingen oordeelkundig zijn en dat ook terecht en overeenkomstig de thans heersende rechtspraak de cumulering van de vergoeding met het pensioen der weduwe werd aangenomen; dat derhalve enkel de gecritiseerde posten hieronder nader zullen onderzocht worden.

1. Basisloon — Aftrek van de belastingen:

Overwegende dat appellanten ten onrechte menen dat enkel het netto loon van de slachtoffers als basisloon in aanmerking komt;

dat de schade in *gans* het verlies van inkomen bestaat, onverschillig welke bestemming dit inkomen gedeeltelijk genoot;

dat de belastingen geheven worden ten bate van de Staat, en niet ten goede moeten komen aan de daders van ongevallen;

dat overigens indien de aan de benadeelde toekomende rente belastbaar is, de benadeelde niet volledig vergoed zou zijn zo van het basisloon belastingen reeds afgetrokken werden; dat indien bewuste rente *niet* belastbaar is, dit een gevolg is van wettelijke of administratieve schikkingen, die aan de regeling van de gevolgen van een ongeval vreemd zijn en vreemd moeten blijven.

2. Rentevoet:

Overwegende dat voor de kapitalisatie de toepassing van een rentevoet van 4 %, gelet op de onzeker-

heid van de geldbeleggingen op lange termijn, redelijk is;

dat appellanten, die houden staan dat de rechtspraak 4½ % aanneemt, zeker naar de rechtspraak van het Hof te Gent niet geïnformeerd hebben;

dat het toepassen van gezegde rentevoet voor de kapitalisatie niet belet dat voor de compensatoire interesten — die met een geldbelegging op lange termijn niets te zien hebben — een andere rentevoet toegepast wordt, nl. dezelfde als voor de gerechtelijke interest, hetzij 4½ %;

3. Morele schade aan de kinderen Maniquet :

Overwegende dat de toegekende sommen niet overdreven voorkomen;

4. Morele schade aan de weduwe Maniquet :

Overwegende dat een raming op 100.000 fr. in stede van 80.000 fr., beter met het zwaarwichtig karakter van het onderstane leed overeenstemt.

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal Matthijs in zijn meestendeels eensluidend advies;

Verklaart het beroep ontvankelijk, doch ongegrond;

Verklaart het tegenberoep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Bevestigt het bestreden vonnis mits deze wijzigingen :

1. dat appellanten tot betaling van de helft (in stede van een derde) van de door de eerste rechter vastgestelde schade verwezen worden;

2. dat de begroting der schade ondergaan door Elise Hack, Weduwe Maniquet, vermeerderd wordt met 20.000 fr.;

Veroordeelt appellanten tot de kosten van de aanleg.

NOOT : Zie het vonnis a quo in bovenstaande zaak van de Rechtbank te Veurne, dd. 23 september 1954, in dit nummer.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE VEURNE

1e Kamer. — 23 september 1954.

Voorzitter : M. Delaere.

Rechters : M.M. Van Acker en Lebbe.

Zeebaden. — Verdrinking van baders. — Verantwoordelijkheid van de slachtoffers voor 2/3. — Aansprakelijkheid van de door de gemeente aangestelde redders. — Aansprakelijkheid van de gemeente voor de door haar aangestelde redders. — De kosteloosheid van de zeebaden is niet ter zake doende. — Geen aftrek van belastingen. — Buiten aanmerking blijven van pensioenen.

Het ter zijde leggen van een zaak zonder gevolg door de Procureur des Koning sluit niet de burgerlijke verantwoordelijkheid krachtens de artikelen 1382 e.v. B. W. uit.

De slachtoffers hebben een zware onvoorzichtigheid begaan doordat zij zich te ver in zee hebben gewaagd, terwijl deze op hoog tij en woelig was; zij hebben zich daardoor blootgesteld aan een ernstig gevaar. Zij worden daarom voor 2/3 verantwoordelijk geacht.

De door de gemeente aangestelde redders hebben een fout begaan doordat zij verzuimd hebben de

reddingsboot in zee te laten ten einde aan de baders de lijn aan te duiden, die niet mocht overschreden worden, de baders binnen de badzone te houden en in geval van nood onmiddellijk ter hulp te snellen. De woelige zee en hoge tij stelde de redders niet vrij van deze verplichting, daar de reddingsboot op anker in zee kon blijven.

De redders zijn niet aansprakelijk voor de beweerde ontoereikendheid van het reddingsmateriaal, dat werd gebruikt na het op strand brengen van de slachtoffers.

De gemeente is aansprakelijk voor de fouten van de door haar aangestelde redders.

De kosteloosheid van de baden ontslaat de gemeente niet van alle verantwoordelijkheid; de bewaking van de door de gemeente toegelaten baden is immers van openbare orde; niemand kan zich vrijstellen van zijn verantwoordelijkheid, wanneer het leven van een mens en zijn lichamelijke gaafheid in gevaar komen.

De zogenegde kosteloosheid van de zeebaden — afgezien van het feit, dat zij een lokmiddel is om badgasten aan te trekken en derhalve de bewakingsverplichtingen der gemeente verzuimt — berust op een verkeerd begrip, daar zulks het niet heffen van een taxe betekent en niet bewezen is dat dergelijke taxe werkelijk de juiste tegenprestatie is van de door de gemeente toegelaten zeebaden.

De burgemeester der gemeente — hoofd van de politie — is niet persoonlijk aansprakelijk voor de daden van de door de gemeente aangestelde redders.

Er zijn geen redenen om bij de raming der schade de belastingen af te trekken, omdat deze te goede komen aan de Staat en niet aan degenen, die tot herstel van de schade verplicht zijn.

Evenmin kan rekening gehouden worden met pensioenen, omdat deze een element uitmaken, dat totaal vreemd is aan de te herstellen schade, en zij hun oorzaak vinden in de afhoudingen op de lonen.

De kosten van bloemen bij de begrafenis van de slachtoffers komen niet in aanmerking voor de te vergoeden schade, daar zij een weelde-uitgave zijn.

Hack en cs. t/ Gemeente Middelkerke en cs.

Gehoord partijen in hun middelen en besluiten;

Overwegende dat de eis strekt tot betaling van schadevergoeding — nader bepaald in de dagvaarding — voor het omkomen van Hack René en Maniquet Guillaume, die het leven verloren te Middelkerke toen zij een bad in zee namen;

dat aanleggers hun eis steunen op fouten, nalatigheden, tekortkomingen en verzuimingen die het overlijden van voornoemden als gevolg zouden gehad hebben;

Overwegende dat aanlegsters de verantwoordelijkheid van verweerders als volgt omlijnen :

1. Voor de eerste twee verweerders Cogghe en Dalle, die als redders, aangesteld door de gemeente Middelkerke, ter plaatse dienst deden :

a) hun hoofdfout bestaat in het feit van niet onmiddellijk hulp te hebben geboden aan de twee baders welke zich in moeilijkheden bevonden en hun noodtoestand lieten kennen. Zij hadden de reddingsboot op de helling van de zeedijk gelaten, hetgeen een vertraging in de redding als gevolg had;

b) zij hebben hun fout verzuimd door vertragingen en twijfelingen in hun tussenkomst om de in nood verkerende baders ter hulp te snellen;

2. Voor derde verweerder, de gemeente Middelkerke :

a) zij is aansprakelijk voor de fouten van eerste en tweede verweerders, haar aangestelden;

b) zij heeft persoonlijke fouten begaan, nl. zij heeft er niet voor gezorgd dat de reddingsboot te water was en dat het voldoende reddingsmateriaal ter plaatse was;

3. Voor de vierde verweerder, Uiteca André :

als burgemeester-hoofd van politie, heeft hij niet gezorgd voor het stipt naleven van de door de gemeente bevolen veiligheidsmaatregelen.

Overwegende dat verweerders alle verantwoordelijkheid betwisten en beweren hetgeen volgt :

1. de baden te Middelkerke zijn kosteloos. De gemeente doet de bewaking op de baden ten titel van dienstbetoon, doch niet als tegenprestatie van het betalen van een taks op de zeebaden;

2. eiseressen blijven in gebreke de fout van verweerders te bewijzen;

a) de Procureur des Konings heeft de zaak zonder gevolg geklasseerd — hetgeen laat vermoeden dat deze magistraat de mening was toegedaan dat verweerders niet de minste fout hebben bedreven;

b) het omkomen der slachtoffers is te wijten aan hun onvoorzichtigheid : zij waagden zich buiten de badzone — hetgeen in strijd is met de gemeentelijke verordening nopens de zeebaden. De zee was woelig, bij sterke wind, hetgeen de stromingen buiten de badzone geweldig maakte. Een van de slachtoffers, Hack René, was zelfs niet geoefend om in zee te zwemmen.

3. In verband met de fouten ingeroepen door aanlegsters, voeren verweerders aan :

a) dat de weersomstandigheden en de hoge waterstand niet toelieten de boot hetzij in het water, hetzij in de dichte nabijheid ervan te laten;

b) dat de redders niet getalmd hebben om ter hulp te snellen zodra zij gewaarschuwd werden en zelf vaststelden dat de zwemmers in nood verkeerden;

c) dat het reddingsmateriaal aan de normale vereisten beantwoordt.

De feiten :

Overwegende dat — na confrontatie van de tegenstrijdige en op vele punten onnauwkeurige versies voorhanden in de informatie gedaan door het Parket te Veurne — als bewezen dient aanvaard dat het omkomen van Hack en Maniquet, respectievelijk 52 en 39 jaar oud, zich in volgende omstandigheden voerde :

Op zondag 28 juni 1953, rond het middaguur, namen Hack en Maniquet een zeebad binnen de afbakening der bewaakte badzone, gelegen te Middelkerke tussen de twee golfbrekers ten Westen van het Casino aldaar. De zee was bijna op hoogste tij; zij was woelig, onder invloed van de noorderwind. Dalle en Cogghe, de twee eerste verweerders, die dienst deden in gezegde badzone — als redders aangesteld door de gemeente Middelkerke — stonden tegen de waterlijn, op een zestigtal meter van de zeedijk; de reddingsboot was niet in zee : zij lag op de helling van de zeedijk. Op een zeker ogenblik waagden Hack en Maniquet zich verder in zee. Getuigen beweren dat plots om hulp werd geroepen, hetgeen niet blijkt gehoord te zijn geweest door de redders te midden van het gewoel der badgasten in zee en op het strand.

Toen getuigen die de bewegingen van beide zwemmers gadesloegen, de mening toegedaan waren dat zij in nood verkeerden en redder Dalle hierop attent maakten, gaf Dalle daar kennis van aan redder Cogghe. Dalle gaf eerst bevel, door hoorngeschal en

vlaggezwaai, aan de zwemmers terug te keren. Deze waren dan reeds uit de toegelaten badzone, nl. volgens de verklaring der redders tegen het uiteinde van de westelijke golfbreker, op een afstand van twee à drie honderd meter van de redders. Een getuige die op de zeedijk was en beter de bewegingen van de zwemmers kon volgen, kwam de redders waarschuwen dat zij in gevaar verkeerden. De redders gaven zich rekenschap dat de zwemmers door stromingen gedreven waren. Zij duwden de reddingsboot in het water en snelden de drenkelingen ter hulp. Zij slaagden erin de drenkelingen — die in de richting van Oostende wegdreven — zonder nog tekens van leven te geven, op te pikken ter hoogte van de oostelijke golfbreker. Gebracht op het strand, ontvingen de drenkelingen de nodige zorgen, die echter niet konden baten. Zuurstof werd toegediend; de plaatselijke Rode Kruispost beschikte daartoe over slechts één toestel. Alles bleef vruchteloos. Volgen medicaal attest is de dood van beide baders toe te schrijven aan verdrinking en bloedopdrang.

Verantwoordelijkheden :

Overwegende dat het rangschikken zonder gevolg van een zaak door de Procureur des Konings de burgerlijke verantwoordelijkheid bepaald bij artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek niet uitsluit;

Overwegende dat fouten begaan werden zowel door de slachtoffers als door eerste en tweede verweerders;

Overwegende enerzijds dat de slachtoffers een zware onvoorzichtigheid begingen, met zich te ver in zee te wagen, toen deze op hoge tij en woelig was;

dat zij zich vrijwillig blootstelden aan een ernstig gevaar;

dat, gelet op hun ouderdom en op het niet geoefend zijn van een hunner, zij zich rekenschap moesten geven dat het niet op zee zijn van de reddingsboot het gevaar vermeerderde, vermits zij vanwege de reddingsdienst geen onmiddellijke hulp konden ontvangen in geval zij getroffen waren door een der mogelijke voorvallen bij het zwemmen, zoals contractie der bloedvaten, bloedopdrang, krampen, uitputting en zo meer; ofwel in geval zij het slachtoffer waren van zeestromingen, waartegen zelfs de beste zwemmers onmachtig zijn;

Overwegende anderzijds dat het gemeentelijk politie-reglement n° 1016, dd. 3 juli 1935, als volgt luidt :

« Art. 1. — De baders mogen niet verder in zee gaan dan waar de reddingsboot ligt en moeten op het eerste teken, hun door de bootslieden gegeven het strand naderen.

» Art. 2. — Op de plaatsen waar een reddingsboot is, moet hij in zee zijn telkens er baders op de badplaats in het water gaan; zoniet moeten de redders zich op het strand zo dicht mogelijk bij de baders houden, om op het eerste teken van gevaar hen te kunnen ter hulp snellen »;

Overwegende dat op de plaats van het ongeval een reddingsboot voorhanden was, nl. op de helling van de zeedijk en op een zestigtal meter van de redders;

dat de redders verzuimd hebben de boot in zee te laten teneinde de lijn die niet mocht overschreden worden, aan de baders aan te duiden, dezen binnen de badzone te houden en desnoods onmiddellijk ter hulp te snellen;

dat de heersende woelige zee en hoge tij de redders niet vrijstelde van deze verplichting, vermits de reddingsboot op anker in zee kon blijven;

Overwegende dat — zelfs zo men aanneemt dat de woelige zee zulks belette — wat niet bewezen is de redders toch een fout begingen met niet aanstonds

de reddingsboot in zee te laten zodra een of meer getuigen hen attent maakten op de bewegingen van de slachtoffers die zich van de toegelaten badzone verwijderden in de richting van de westergolfbreker, alwaar gevaarlijke stromingen — die hun bekend zijn — zich voordoen;

Overwegende dat eerste en tweede verweerders weliswaar beweren de zwemmers slechts opgemerkt te hebben wanneer dezen aan het uiteinde van de golfbreker waren, t.t.z. wanneer zij een afstand van twee à drie honderd meter tegen een opgaande zee afgelegd hadden;

Maar overwegende dat deze bewering voor twijfel vatbaar is, vermits talrijke minuten nodig zijn aan een bekwame zwemmer om dergelijke afstand in gezegde voorwaarden af te leggen;

dat, indien zij waarheid was, die bewering op een gemis aan waakzaamheid vanwege de redders wijst, hetgeen een fout daarstelt;

dat ook de hoog opslaande golven die, volgens de redders, hen belette de bewegingen der zwemmers te volgen, een reden temeer was om de reddingsboot terstond in zee te laten ten einde in de richting van de zwemmers te varen, deze desnoods te doen terugkeren en aan een betere waakzaamheid te onderwerpen;

Overwegende verder dat geen andere fouten kunnen weerhouden zijn ten laste van de eerste en tweede verweerders, die als redders, niet aansprakelijk zijn voor de beweerde ontoereikendheid van het reddingsmateriaal gebruikt na het op het strand brengen van de slachtoffers;

dat aanleggers niet bewijzen dat de dood van de slachtoffers had kunnen vermeden worden, zo er twee zuurstofapparaten voorhanden waren;

dat in dit opzicht een fout van de gemeente Middelkerke, derde verweerster, niet vaststaat, omdat één zuurstofapparaat aan de normale vereisten beantwoordt;

dat verder aanlegsters niet aantonen dat de gemeente aansprakelijk is voor het inrichten van een Rode Kruispost op of voor de wijze waarop het Rode Kruis dergelijke diensten inricht;

Overwegende dat steeds een twijfel zal blijven bestaan omtrent het oorzakelijk verband tussen enerzijds het niet in zee zijn van de reddingsboot en de betrekkelijk laten tussenkomst der redders, en anderzijds de dood van de slachtoffers;

dat de medische getuigsschriften omtrent de oorzaak van de dood zeer vaag zijn en slechts van «verdrinking in zee en bloedopdrang» gewagen;

dat niettemin met zekerheid kan gezegd worden dat het in zee zijn van de reddingsboot de slachtoffers had gevrijwaard tegen hun zware onvoorzichtigheid en de gevolgen hiervan;

Overwegende dat dienvolgens de verantwoordelijkheid dient verdeeld tussen de slachtoffers en eerste en tweede verweerders;

dat derde verweerster, zijnde de gemeente Middelkerke, aansprakelijk is voor de fouten van deze laatsten, haar aangestelden;

Overwegende dat derde verweerster te vergeefs opwerpt dat de kosteloosheid der baden te Middelkerke de gemeente van alle verantwoordelijkheid ontslaat;

dat immers de bewaking der zeebaden toegelaten door de gemeente, de openbare orde aanbelangt; dat niemand zich vrijstellen kan van zijn verantwoordelijkheid telkens het leven van de mens en zijn lichamelijke gaafheid in het gedrang komen;

dat ten andere die zogezegde kosteloosheid der zeebaden — afgezien van het feit dat zij een lokmiddel

is om badgasten aan te trekken en derhalve de bewakingsverplichtingen der gemeente over de baden verzwakt — en een verkeerd begrip berust daar zulk enkel het niet-heffen van een taxe betekent en het niet bewezen is dat dergelijke taxe werkelijk de juiste tegenprestatie is van de zeebaden door de gemeente toegelaten;

Overwegende dat, rekening gehouden zijnde met de graad der begane fouten, de verantwoordelijkheid voor het omkomen van Hack en Maniquet, dient bepaald op een derde voor de eerste, tweede en derde verweerders, de andere twee derden zijnde ten laste van de slachtoffers zelf;

Overwegende ten slotte, wat betreft de vierde verweerder, dat deze gedagvaard is in zijn hoedanigheid van burgemeester der gemeente Middelkerke — hoofd der politie, wien het behoorde te zorgen voor de stipte naleving van de door de gemeente bevolen veiligheidsmaatregelen;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid van vierde verweerder niet vaststaat, omdat hij persoonlijk niet aansprakelijk is voor de daden van de aangestelden der gemeente;

Herstel van de schade :

Overwegende dat voor het herstel der materiële schade, rekening dient gehouden met de ouderdom van de slachtoffers — de waarschijnlijke duur der overleving — de periode van lucratieve bedrijvigheid — de bezoldiging van de slachtoffers gedurende deze periode, te verminderen echter met een derde als persoonlijke onderhoudskosten van de overleden echtgenoot;

dat er geen redenen zijn om, bij de raming der schade, aftrek te doen van de belastingen, zoals verweerders het voorhouden, omdat de belastingen ten goede komen aan de Staat en niet aan diegenen die tot herstel der schade zijn gehouden (cfr. Gent, 23 februari 1951 — Rechtsk. Weekblad 1951/1952 kol. 268);

dat evenmin rekening kan gehouden worden met pensioenen, omdat deze een element dat totaal vreemd is aan de te herstellen schade uitmaken en dat zij hun oorzaak vinden in de afhoudingen op de lonen : (cfr. de Page, Burg. Recht. Deel II blz. 891 — Piret, Journal des Tribunaux 1948, blz. 68 — Verbreking 15 april 1937. Pas. 1937 blz. 113 — id. 17 december 1941 — Pas. 1941 blz. 462 — id. 14 maart 1949 — Pas. 1949 blz. 197);

A. Schade geleden door 1e aanlegster : We Maniquet en haar twee kinderen :

Overwegende dat Maniquet Guillaume 39 jaar oud was op het ogenblik der feiten; dat de waarschijnlijke overlevingstijd 31,47 jaar is (cfr. Tafel Dillaerts); dat hij de bediening uitoefende van gemeentelijke brandweerman van eerste klasse;

dat zijn gezin bestond — buiten hemzelf — van a) zijn vrouw, eerste aanlegster, 42 jaar, b) zijn twee kinderen, Anne-Marie, 11 jaar en Michèle, 5 jaar, c) zijne moeder, derde aanlegster, 68 jaar.

I. Morele schade :

Overwegende dat deze schade ex aequo et bono op 80.000 fr. dient bepaald, zo men rekening houdt met het feit dat eerste aanlegster getuige was op het strand te Middelkerke van het omkomen van haar echtgenoot;

dat zelfde schade geleden door ieder van haar kinderen op 40.000 fr. dient geraamd, gelet op de ouderdom dezer kinderen;

dat voor eerste aanlegster geen morele schade bezwezen is, wegens het gelijktijdig getuige zijn van het omkomen van haar broeder, Hack René.

II. Begrafeniskosten :

Overwegende dat deze kosten slechts verantwoord zijn voor een bedrag van $25.577 - 4.500 = 21.077$ fr., daar het bedrag der bloemen, zij 4.500 fr., als een weelde-uitgave dient geweerd.

III. Materiële schade :

Overwegende dat Maniquet een jaarlijkse brutowedde van 90.648 fr. genoot; dat, volgens zijn oversten, hij de graad van sergeant had bereikt voor zijne opruststelling in 1974 ;

dat de duur van de lucratieve periode, berekend tot 1974, 21 jaar is ;

Overwegende dat het moeilijk valt de juiste wedde voor gans deze periode te berekenen, daar het slachtoffer periodieke verhogingen had genoten ;

dat het billijk is een gemiddelde te nemen tussen de wedde in 1953, zij 90.648 fr. en de wedde als sergeant, zij 117.725 fr. gedurende 21 jaar en aldus een basiscijfer van 105.000 fr. te nemen ;

dat, na aftrek van een derde voor persoonlijk onderhoud, het jaarlijks verlies 70.000 fr. vertegenwoordigt ;

Overwegende dat, met een rentevoet van 4%, het vermenigvuldigingscoëfficiënt 14.0291 is ;

dat de schade voor verlies aan materiële steun aldus $70.000 \times 14.0291 = 982.037$ fr. bedraagt ;

Overwegende dat, in totaal, de schadeposten 80.000 fr. (zijnde 2×40.000 fr.) + 80.000 fr. + 21.077 fr. + 982.037 fr. de som van 1.163.114 fr. bereiken, waarvan $\frac{1}{3}$ ten laste vallen van 1e, 2e en 3e verweerders, zij : 387.705 fr.

B. Schade geleden door tweede aanlegster, Weduwe Hack :

Overwegende dat Hack René, op 28 juni 1954, de ouderdom van 52 jaar had bereikt; dat de waarschijnlijke overlevingstijd 21,03 jaar is (Tafel Dillaerts); dat hij hoofd-dienstoverste was bij de Bank van Brussel; dat hij geheel zijn leven wijdde aan zijn echtgenote, 2e verweerster, die impotent is.

I. Morele schade :

Overwegende dat, gelet op het feit dat 2de verweerster meer getroffen werd door het verlies van haar man, de morele schade ex aequo et bono op 120.000 fr. dient vastgesteld.

II. Begrafeniskosten :

Overwegende dat deze kosten verantwoord zijn voor een bedrag van 23.001 fr. — 1.500 fr., de som van 1.500 fr. voor bloemen zijnde te weren als een weelde-uitgave die niet ten laste kan gelegd worden van de daders van de schade.

III. Materiële schade :

Overwegende dat het slachtoffer, bij zijn overlijden, een brutowedde van 153.107 fr. trok; dat zijn werkgeefster verklaart dat Hack, op het einde van zijn actieve dienst, t.t.z. op 65 jaar, een bruto-wedde van 180.000 fr. waarschijnlijk had genoten met de graad van bank-gevolmachtigde ;

dat rekening dient gehouden met een lucratieve bedrijvigheid van 13 jaar ;

Overwegende dat, gelet op de periodieke verhogin-

gen, het billijk voorkomt een gemiddeld loon te nemen van 165.000 fr. gedurende 13 jaar; dat na aftrek van een derde voor persoonlijk onderhoud van het slachtoffer, de jaarlijkse basisvergoeding 110.000 fr. bedraagt ;

Overwegende dat, met inachtneming van het kapitalisatie-coëfficiënt van 4%, de materiële schade aldus de som bereikt van $110.000 \text{ fr.} \times 9,9856 = 1.098.416$ fr.;

Overwegende dat, in totaal, de schadeposten $120.000 + 21.501 + 1.098.416 \text{ fr.} = 1.239.917$ fr. bedragen, waarvan één derde ten laste valt van eerste, tweede en derde verweerders, zij : 413.305 fr.

C. Schade geleden door derde aanlegster, moeder van Maniquet G.

Overwegende dat Ravet Virginie 68 jaar oud was op de dag van het ongeval; dat zij inwoonde bij haar zoon Maniquet Guillaume;

dat het behoort de morele schade door haar geleden ex aequo et bono te bepalen op 30.000 fr. waarvan $\frac{1}{3}$ ten laste valt van 1e, 2e en 3e verweerders, zij 10.000 fr.

Gelet op de artikelen : 2, 30, 34, 36, 37, 40 en 41 der Wet van 15 juni 1935 ;

Om deze redenen,

De Rechtbank, wijzende in burgerlijke zaken in eerste aanleg, op tegenspraak tussen partijen, alle verdere of strijdige besluiten afwijzend ;

Ontvangt de eis en erop rechtdoende, verklaart hem gegrond ten dele ;

Dienvolgens, veroordeelt eerste, tweede en derde verweerders solidairlijk om te betalen ten titel van schadevergoeding :

1. aan eerste aanlegster, Hack Elise, voor haarzelf en haar minderjarige kinderen, de som van 387.705 fr.,

2. aan tweede aanlegster, Depooter Marie, de som van 413.305 fr.,

3. aan derde aanlegster, Ravet Virginie, de som van 10.000 fr.,

al deze bedragen zijnde verhoogd a) met de vergoedende intresten aan 4,50% vanaf 28 juni 1953, datum van het ongeval, tot 5 februari 1954, datum van de dagvaarding, b) met de gerechtelijke intresten aan 4,50% vanaf deze laatste datum tot aan de dag der betaling ;

Verklaart het overige van de eis als niet gegrond en stelt vierde verweerder buiten zaak zonder kosten ;

Veroordeelt de eerste drie verweerders solidair tot de kosten van het geding ;

Verklaart onderhavig vonnis uitvoerbaar bij voorraad, ondanks elke voorziening en zonder borgstelling.

NOOT. — Het in deze zaak door het Hof van Beroep te Gent op 11 juli 1955 in hoger beroep gewezen arrest is in dit nummer opgenomen.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ANTWERPEN

6e Kamer. — 25 oktober 1955.

Voorzitter : M. Meerbergen.
Referendaris : M. Van Houtte.
Advocaat : Mr De Bièvre.

Proces-gemachtigde. — De afgevaardigde van een vakbond, die er een gewoonte van maakt als gevolmachtigde ener partij voor de Rechtbank te verschijnen, kan als zodanig niet aanvaard worden.

Als gemachtigden van partijen voor de Rechtbank van Koophandel kunnen enkel aanvaard worden personen, wier verschijning kan worden gelijkgesteld met de persoonlijke verschijning van partijen, zoals b.v. bloedverwanten of bedienden, wier belang uitsluitend dat van hun opdrachtgever is.

Een gemachtigde, die er een gewoonte van maakt voor de rechtbank te verschijnen als afgevaardigde van een vakbond, voldoet aan bovenstaand vereiste niet.

Verder is te vrezen dat deze handelwijze aan de belanghebbende leden van de vakbond de vrijheid van keuze van hun verdediger ontnemt.

Defeyder t/ N. V. Citex.

Het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziet dat partijen vóór de Rechtbanken van Koophandel in persoon of bij volmacht drager zullen verschijnen, en dat als volmacht drager zullen toegelaten worden de advocaten en deze personen voor elke zaak afzonderlijk door de rechter bijzonder aanvaard.

De macht hierdoor aan de rechter toegestaan wordt uitgeoefend met het oog, niet alleen op de bepaalde belangen van partijen in elk geval, doch in het bijzonder op het handhaven der rechten van verdediging, zoals zij in hun geheel door de wetgeving worden beschermd.

Waar aan de advocaten bijzondere verplichtingen, beperkingen en waarborgen worden opgelegd, moeten in algemene regel deze personen geweerd worden, welke zonder deze waarborgen het beroep uitoefenen vóór de rechtbanken te verschijnen voor rekening van anderen.

Hieruit volgt dat « volmacht dragers » enkel kunnen aanvaard worden in de gevallen waar hun verschijning kan gelijk gesteld worden met de persoonlijke verschijning, zoals bijvoorbeeld in geval van een bloedverwante of een bediende, wiens belang uitsluitelijk dit hunner opdrachtgever is.

In het huidige geval verschijnt als volmacht drager van aanlegger een bestendige afgevaardigde der algemene centrale der liberale vakbonden van België, dewelke verklaarde ter zitting gewoonlijk voor de rechtbanken te verschijnen, op verzoek der leden dezer vakbonden.

Afgezien van het feit of het verdedigen der belangen zijner leden vóór de rechtbanken een gewone beroepsbezigheid moet genoemd worden, is het bestendig karakter dezer bezigheid reeds voldoende om vast te stellen dat het hier niet gaat over een bijzonder geval dat kan gelijk gesteld worden met de persoonlijke verschijning. Het is verder te vrezen dat deze manier van handelen aan de belanghebbende leden de vrijheid der keuze hunner verdedigers ontnemt, of minstens dat de leden, alhoewel zich vrij wanend, door de veralgemening van zulke doenwijze van lieverlede de

rechterlijke macht als een soort administratieve aan gelegenheid gaan beschouwen.

Dit is in tegenstrijd met de wetgeving over de bedeling van het recht, waarvan de rechten der verdediging, zo angstvallig beschermd, een onafscheidbaar deel vormen, door de openbare orde opgelegd in een zo harmonisch mogelijk geheel, waarbij de draagwijdte van een onderdeel zich niet steeds zonder dieper onderzoek openbaart.

In het huidige bepaald geval waar gepleit wordt dat « de staking aan de haven van Antwerpen geen officieel karakter had », waaronder verstaan wordt dat zij niet door de vakbonden werd erkend, stelt zich de vraag of de volmacht drager zelve deze onpartijdigheid of onafhankelijkheid bezit om uitsluitend de belangen van de partij voor ogen te hebben.

Dit geval is overigens een voorbeeld van het gevaar als volmacht drager iemand te aanvaarden welke daarvan zijn gewone bezigheid maakt, zonder zich daaraan uitsluitelijk te wijden onder de waarborgen wijselijk door de wetgeving gesteld.

Om deze redenen,

De Rechtbank maakt melding van de toepassing van artikel 2 van de wet van 15 juni 1935.

Voorbehoudt de kosten.

Beveelt aan aanlegger persoonlijk te verschijnen of zich regelmatig te doen vertegenwoordigen.

Verwijst de zaak in voortzetting naar de algemene rol.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK 2 april 1955.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Referendaris : M. Vandekerckhove.
Advocaat : Mr Roelandts.

Faillissement. — Betaling in speciën van een vervallen schuld gedurende verdachte periode. — In casu geen delegatie-overeenkomst.

Indien gedurende de verdachte periode de schuldenaar — thans gefailleerde — opdracht heeft gegeven aan zijn gevolmachtigde advocaat om uit door deze te zijnen behoeve ontvangen gelden een vervallen schuld te betalen door overmaking van het verschuldigde bedrag aan de gevolmachtigde van de schuldeiser, is zulke betaling niet nietig, doch een geldige betaling in speciën (art. 445 Fw.).

Ten deze ontstond niet een delegatie-overeenkomst, d.w.z. een drie partijen-overeenkomst, waarbij de schuldenaar-delegant zijn schuld jegens zijn schuldeiser-delegataris voldoet door aan deze laatste een nieuwe zich verbindende schuldenaar — gedelegeerde — te geven, daar deze jegens de delegant tot een prestatie gehouden was.

Hier is slechts een eenvoudige lastgeving geweest; de schuldenaar heeft zijn gevolmachtigde advocaat opdracht gegeven tot betaling, zonder dat deze laatste zich zelf heeft verbonden (art. 1277, eerste lid, B.W.). De schuldenaar heeft eenvoudig een derde aangewezen, die voor hem uit de gelden van de schuldenaar zou betalen.

De betaling binnen de verdachte periode als latere uitvoering van een vroeger tot stand gekomen cessie van inschuld of wezenlijke delegatie valt niet onder de nietigheid van art. 445 Fw.

Rica t/ Mr Roelandts q.q. (faillissement Demeyere).

Gezien de oorspronkelijke daging van 1 Februari 1955, waarbij eiser q.q. jegens opposant de nietigheid der betaling vordert door gefailleerde aan opposant gedaan van 15.000 fr., en dienvolgens de terugbetaling vordert van 15.000 fr. met de wettelijke en rechterlijke rente en de kosten van het geding;

Gezien ons verstekvonnis van 5 Februari 1955, de eis toewijzend;

Gezien het exploit van verzet uitgaande van opposant Riga dd. 4 Maart 1955, na de betekening van 1 Maart 1955, waarbij opposant betoogt dat deze 15.000 fr. sinds lang in handen van de advocaat van de gefailleerde Demeyere te Kortrijk berusten en dat hij door een delegatieovereenkomst op 14 Januari 1954 door de gefailleerde Demeyere jegens hem getekend, gerechtigd was deze som als zijn eigendom te beschouwen;

Overwegende dat het verzet, tijdig ingesteld en behoorlijk gemotiveerd, ontvankelijk is, hetgeen de hoofdeiser overigens niet betwist;

Overwegende dat volgende feiten zich voordeden:

Riga moest van Demeyere wegens verkoop en levering van waren nog 15.914 fr. ontvangen;

Demeyere had een auto-ongeval en was gerechtigd jegens de schuldlige dader schadevergoeding te vorderen en stelde daartoe advocaat L. Pollefeys te Kortrijk aan;

Demeyere ontving een eerste bedrag van 48.967 fr., moest 5.230 fr. aan Mter Pollefeys betalen en deze maakte het saldo 37.981 fr. begin december 1953 over aan Achiel Noseda, volgens instructies van Demeyere;

op 14 januari 1954 tekent Demeyere ten voordele van Riga een stuk, waarbij hij opdracht geeft aan Mter Pollefeys om het nog te ontvangen saldo te storten aan Riga;

op 25 maart 1954 schrijft Mter Pollefeys een brief aan Demeyere, hem verzoekende het kwijtschrift van 15.914 fr. als saldo te ondertekenen, omdat de verzekeringsmaatschappij van de schuldlige aanrijder Cloet deze som zou kunnen storten, op welke som Mter Pollefeys 15.000 fr. zal overmaken aan Riga; hetgeen Mter Pollefeys daadwerkelijk doet door het gireren van 15.000 fr. op 15 april 1954 aan de deurwaarder Van Pachtenbeke van Brussel, mandataris van Riga;

Overwegende dat de curator nu volgende stelling voorhoudt: het faillietvonnis dagtekent van 15 oktober 1954 en krachtens art. 445 F.W. zijn nietig en zonder gevolg ten aanzien van de massa wanneer zij door de schuldenaar verricht zijn sedert het tijdstip voorafgaand, elke betaling wegens vervallen schulden anders gedaan dan in speciën of handelseffecten;

de curator betoogt nu dat de betaling van 15 april 1954 binnen deze 6 maanden + 10 dagen valt en een nietige betaling is omdat zij gebeurde hoofdens een op 14 januari 1954 gesloten delegatieovereenkomst, zodat Riga de ontvangen 15.000 fr. moet terugbetalen;

Overwegende dat in rechte moet worden nagegaan welke de juiste betekenis is der overeenkomst tussen de gefailleerde en Riga op 14 januari 1954 gesloten, en in hoeverre de uitvoering daarvan door Mter Pollefeys op 15 april 1954 valt onder de opsomming der nietige verrichtingen door de gefailleerde binnen de periode der staking van betalingen gedaan;

Overwegende dat de verzekeringsmaatschappij «Eagle Star» aan Mter Pollefeys, gevolmachtigde van Demeyere, betaalde, en dat Mter Pollefeys in opdracht van Demeyere dezès gelden aan de gevolmachtigde van Riga overschreef, zodat Demeyere op 15 april 1954 met zijn eigen gelden Riga betaalde, welke betaling in speciën voor vervallen schulden binnen de periode der staking van betalingen niet nietig, maar geldig is;

Overwegende dat hier geen delegatieovereenkomst

ontstond, weze een driepartijenovereenkomst, waarbij de schuldenaar-delegant zijn schuld jegens zijn schuldeiser-delegataris voldoet door aan deze laatste een nieuwe zich verbindende schuldenaar te geven: gedelegeerde, daar deze jegens de delegant tot een prestatie gehouden was (A.P.R. Tw. Delegatieovereenkomst nr 1);

Overwegende dat de zagezegde delegatie hier een eenvoudig mandaat was: de schuldenaar Demeyere duidt zijn gevolmachtigde Mter Pollefeys aan om te betalen, zonder dat deze laatste zichzelf verbindt (art. 1277, 1e lid B.W.; d.i. de schuldenaar wijst eenvoudig een derde aan die voor hem betalen zou wel ter zake met de gelden van de schuldenaar, hetgeen gelijkstaat met een lastgeving (zie De Page, T. III, nr 610; Kluyskens, De Verbintenissen, 5e druk, nr 201, N.B.);

Overwegende ten slotte, dat de betaling binnen de verdachte periode als latere uitvoering van een vroeger tot standgekomen cessie van inschuld of wezenlijke delegatie, niet onder de nietigheid van art. 445 F.W. valt (Fredericq, T. VII, nr 120 in fine, bl. 234) zodat, zelfs bij delegatieovereenkomst van 14 januari 1954, uitgevoerd op 15 april 1954, art. 445 niet toepasselijk is;

Overwegende dat het verzet dienvolgens gegrond is en het eerste vonnis ongegrond;

Om deze redenen:

De rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,

Ontvangt het verzet, verklaart het gegrond, doet het eerste vonnis teniet en wijst de hoofdeiser q.q. van zijn vordering af, met alle de kosten van beide procedures ten zijnen laste;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-teenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE WESTERLO

14 september 1955.

Rechter: M. Verhaert.

Advocaten: Mrs Schuermans en De Wit.

Koopovereenkomst. — Nietigheid op grond van dwaling omtrent de zelfstandigheid der zaak. — Vereisten.

Koop van een jonge stier; de koper stelt nadien vast dat het dier geen deklust vertoont en bijgevolg ongeschikt is als fokdier, terwijl de stier vooral in die hoedanigheid is gekocht.

De koper vordert vernietiging van de koop op grond van dwaling (artikel 1110 B.W.).

Ingevolge artikel 1110 B.W. is dwaling slechts dan oorzaak van de nietigheid van de overeenkomst, wanneer zij de zelfstandigheid zelf van de verkochte zaak betreft.

Door de in artikel 1110 B.W. bedoelde «zelfstandigheid» dient te worden verstaan het object of subject zelf van de overeenkomst; artikel 1110 kan dus slechts worden ingeroepen, wanneer is gebleken, dat de koper heeft willen onderhandelen over een andere zaak dan die, welke het voorwerp uitmaakt van de overeenkomst.

Wel kan in het onderhavige geval aanvaard worden dat de koper bij de koop van het dier gedwaald heeft omtrent zekere eigenschappen van de gekochte zaak, doch deze dwaling is onverschoonbaar, gelet op de nalatigheid van de koper, en kan dus geen

aanleiding geven tot vernietiging van de overeenkomst.

Abdij der Norbertijnen t/ Boeckx.

Feiten :

Aanlegster kocht op 9 oktober 1954 van verweerder een jonge stier, welke weinige dagen voordien, op 2 oktober 1954 nl., de eerste prijs had behaald op een fokveeprijskamp. Nadien werd door aanlegster vastgesteld, dat het dier geen deklust vertoont, en dat het bijgevolg ongeschikt is als fokdier, als wanneer volgens aanlegster de stier vooral in die hoedanigheid werd aangekocht.

In rechte :

Overwegende dat ingevolge artikel 1110 B. W. dwaling slechts dan een oorzaak van nietigheid van de overeenkomst is, wanneer zij de zelfstandigheid zelf betreft van de verkochte zaak;

Overwegende dat door de « zelfstandigheid » bedoeld in artikel 1110 B. W. dient verstaan te worden het object of subject zelf van de overeenkomst en dat dus pas wanneer is gebleken dat de koper heeft willen onderhandelen over een andere zaak dan die welke het voorwerp uitmaakt van het contract, artikel 1110 kan ingeroepen worden (De Page, T. V, n° 50,5 en n° 171);

Overwegende dat er in casu bijgevolg geen dwaling omtrent de substantie der verkochte zaak kan ingeroepen worden. Aanlegster heeft immers die bepaalde stier, welke de eerste prijs had behaald nl., willen aankopen en die werd hem ook geleverd;

Overwegende dat daarenboven niet is gebleken dat aanlegster bij de aankoop van het dier al die maatregelen heeft getroffen, welke haar moesten toelaten vast te stellen dat het dier werkelijk die hoedanigheden bezat welke aanlegster op het oog had;

Overwegende dat zulks nochtans een elementaire voorzorgsmaatregel is, welke aanlegster als koopster had moeten nemen (De Page, T. IV, n° 177);

Overwegende dat derhalve wel kan aanvaard worden dan aanlegster gedwaald heeft over zekere eigenschappen van de gekochte zaak, doch dat deze dwaling, gelet op haar nalatigheid, in hoofde van aanlegster onverschoonbaar is en dus geen aanleiding geeft tot vernietiging van het contract (De Page, T. I, n° 46b en c + nota);

Overwegende dat aanlegster zich ook op artikel 1184 B. W. beroept en beweert dat verkoper zijn verplichtingen zou te kort gekomen zijn;

Overwegende dat bedoeld artikel 1184 B. W. slechts dan door aanlegster zou kunnen ingeroepen worden ingeval van een foutieve tekortkoming vanwege de verkoper, wat niet werd bewezen.

Om deze redenen,

Rechtsprekende op tegenspraak en in eerste aanleg;
Alle andere besluiten verwerpende;

Wijzen aanlegster af van haar eis en veroordelen haar tot de kosten van het geding.

POLITIËRECHTER TE PEER

21 juni 1955.

Rechter : M. Roelandts.

Wegverkeer. — Voorbijsteken van een stilstaand voertuig. — Niet toepasselijkheid van art. 21, 2a Algemeen Verkeersreglement. — Plaatselijke gladheid als onvoorzienbare hindernis. — Door andere weggebruikers noodzakelijk gemaakte uitwijkingsmanoeuvre.

Hij die een stilstaand voertuig wil voorbijsteken, zelfs indien hij dit wederrechtelijk op de rijbaan stilstaat, moet zulks doen met de vereiste voorzichtigheid en op eigen risico. De stand van het stilstaande rijtuig brengt geen wijziging in de oorzaak van de aanrijding, die in het onderhavige geval ligt in het niet eerbiedigen door de weggebruiker van de voorrang van de tegenligger.

Artikel 21, 2a Algemeen Verkeersreglement, is niet van toepassing bij het voorbijsteken van een « stilstaand » voertuig, doch alleen bij het voorbijsteken van een voertuig « in beweging ».

Een « plaatselijke » gladheid, terwijl de baan overal goed bereikbaar ligt, is een onvoorzienbare hindernis voor de weggebruikers, d.w.z. dat dezen voor een geval van overmacht staan, dat aanwezig is zo dikwijls zich buiten de wil van de weggebruiker een plotseling, onvoorzienbaar en niet te voorkomen feit voordoet.

Wanneer een weggebruiker schade veroorzaakt bij het uitvoeren van een uitwijkingsmanoeuvre, waartoe hij door andere weggebruikers genoodzaakt werd, is hij voor deze schade niet aansprakelijk; degene die de manoeuvre heeft noodzakelijk gemaakt, moet integendeel voor de gevolgen instaan.

H. M. en Deckers t/ Hesemans.

Overwegende dat hij —, in casu eerste betichte —, die een stilstaand voertuig wil voorbijsteken, zelfs indien dit wederrechtelijk op de rijbaan stilstond, zulks moet doen met de vereiste voorzichtigheid en op eigen risico; dat de stand van het stilstaande voertuig geen wijziging brengt in de oorzaak van de aanrijding, die ligt in het niet eerbiedigen door eerste betichte van de voorrang van de tegenligger, — in casu tweede betichte —; dat dienvolgens eerste betichte alleen verantwoordelijk is voor dit ongeval;

Overwegende dat art. 21/2 a op eerste betichte niet van toepassing is daar deze een « stilstaand » voertuig heeft voorbijgestoken; dat immers « le croisement et le dépassement ne sont plus désormais à considérer qu'à l'égard des véhicules en mouvement » (Outers en Petit, « Le Code de la circulation routière expliqué », blz. 62);

Overwegende dat een « plaatselijke » gladheid, dan wanneer de baan overal goed berijdbaar lag een onvoorzienbare hindernis voor de weggebruikers uitmaakt, d.w.z. dat dezen voor een geval van overmacht stonden, dat zich voordoet telkens als zich, buiten de wil van de weggebruiker een plots, onvoorzienbaar en niet te voorkomen feit voordoet (Cas. 30.3.1953, Pas. 1953, I, 585); dat dienvolgens de vrijheid van handelen, de toerekenbaarheid en de strafrechtelijke verantwoordelijkheid in hoofde van 2de en 3de betichte niet bestaan en bijgevolg geen misdrijf begaan werd (art. 71 S.W.B.); dat daarenboven derde betichte wel schade veroorzaakt heeft bij het uitvoeren van een uitwijkingsmanoeuvre, waardoor hij door de eerste en

tweede betichte genoodzaakt werd, maar dat derde betichte voor deze schade niet aansprakelijk is, dat het integendeel degene is die het manoeuvre uitlokte — in casu 1° betichte —, die voor de gevolgen moet instaan.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Adriani P. J. A.* — Het belastingrecht, zijn grondslagen en ontwikkeling. — Amsterdam, L. J. Veen, 2° dr.
- Albers O. J. L.* — Het natuurrecht volgens de wijsbegeerte der wetsidee. — Nijmegen, Gebr. Janssen.
- Alders L. W.* — Internationale rechtspraak tussen Indonesische rijken en de V.O.C. tot 1900. — Nijmegen, Centrale Drukkerij.
- Andriessen J. E.* — De ontwikkeling van de moderne prijsstheorie. — Leiden, H. E. Stenfert Kroese.
- Antal K. V.* — Enkele beschouwingen over de waardering van het incurante aandeel voor de wet op de vermogensbelasting 1892 en de successiewet. — Deventer, Kluwer.
- Apeldoorn L. J. van.* — Inleiding tot de studie van het Nederlandse recht. — 13° dr. Zwolle, Tjeenk Willink.
- Bemmelen J. M. van en H. Burgersdijk.* — Arresten over strafrecht. — Haarlem, Tjeenk Willink.
- Bock J. T. de.* — De Hoge Raad in de praktijk. — Lochem, De Tijdstroom.
- Borst Pzn., A., J. W. de Pous en F. De Roos.* — In de spanning om vrijheid en welvaart. — 's Gravenhage, J. N. Voorhoeve.
- Brouwer Jantina.* — De nationaliteit van de gehuwde vrouw in België en Nederland. — Assen, Born.
- Buriks A.* — Inleiding tot het gemeenterecht. — Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Catz E. W.* — Arbeidersovereenkomst, Een inleiding tot de praktijk. — Deventer, Kluwer.
- Ditzhuyzen F.B.M.G. van.* — Sociale wetgeving in verband met het karakter van een Twentse bevolkingsgroep. — Lochem, De Tijdstroom.
- Dold G. en C. Joubert.* — The Union of South Africa. — 's Gravenhage, Martinus Nijhoff.
- Drees Jr W.* — On the level of government expenditure in the Netherlands after the war. — Leiden, H. E. Stenfert Kroese.
- Drion H.* — Verzekering en aansprakelijkheidsrecht. — 's Gravenhage, Martinus Nijhoff.
- Eijkern W. J. van, en G. J. Balkenstein.* — De wet op de bedrijfsorganisatie. — Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Eysinga W. J. M. van.* — Een onuitgegeven nota van De Groot. — Amsterdam, Noord-Hollandse U.M.
- Faber W. en P. P. Paul.* — A.b.c. voor het wegenverkeer. — 5° dr. Alphen a/Rijn, Noord-Hollandse U.M.
- Govers A.* — De ruilverkavelingswet 1954 in de praktijk. — Leiden, Nederlandse U.M.
- Hagelen H. G.* — Uw toekomstvoorzieningen en de fiscus. — 2° dr., Leiden, Nederlandse U.M.
- Heijden E. J. J. van der.* — Handboek voor de naamloze vennootschap naar Nederlands recht. — 6° dr. Zwolle, Tjeenk Willink.
- Hofstra S.* — De betekenis van enkele nieuwere groepsverschijnselen voor de sociale integratie van veranderend Afrika. — Amsterdam, Noord-Hollandse U.M.
- Knuttel W. P. C.* — Kinderrecht voor de maatschappelijke werker. — Amsterdam, De Driehoek.
- Kollewijn R. D.* — Intergentiel recht. — 's Gravenhage, W. van Hoeve.
- Kranenburg R.* — De nieuwe structuur van ons koninkrijk. — Haarlem, Tjeenk Willink.
- Leeuwen J. E. van.* — De jachtwet 1954. — Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Leppink G. J. H.* — Kort begrip van de Nederlandse sociale wetgeving. — Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Molengraaff W. L. P. A.* — Leidraad bij de beoefening van het Nederlandse handelsrecht. — Haarlem, De Erven F. Bohn. 3. 9° druk herz. door C. W. Star Busman.
- Nanninga L. C.* — De successiewet en de wet op de vermogensbelasting in verband met de levensverzekering voor hen, die bij de acquisitie betrokken zijn. — 2° dr. Zutphen, W. J. Thieme & Co.
- Pitlo A.* — Het zakenrecht. — 3° dr. Haarlem, Tjeenk Willink & Zoon.
- Quack H. P. G.* — Uit het levenswerk. — Amsterdam, H. J. Paris.
- Rigter G. H.* — Bespreking van enige bedrijfs-economische begrippen. — 2° dr. Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Roeleveld L.* — De onderlinge waarborgmaatschappij. — 's Gravenhage, Martinus Nijhoff.
- Spoelstra H. H.* — De oorsprong van de Nederlandse vakbeweging. — 's Gravenhage, Van Keulen.
- Stigter D. C. M. en A. G. Ploeg.* — Levensverzekering. — 6° dr. Zwolle, W. E. J. Tjeenk-Willink.
- Versteeg Th. A.* — Overzicht van privaatrechtelijke uitspraken van de Hoge Raad. — 's Gravenhage, A. Jongbloed & Zoon.
- Vollmar H. F. A.* — Inleiding tot de studie van het Nederlands burgerlijk recht. — 4° dr. Zwolle, Tjeenk Willink.
- Vries U. de.* — De administratie van een gasbedrijf. — 3° uitgaaf. Alphen a/Rijn, N. Samsom.
- Waard J. C. de, J. Tiggelman en R. M. Smits.* — Omzetbelasting. — Vuga Boekerij (Arnhem, G. W. van der Wiel & Co).
- Wempe A. A.* — Belastingrecht voor het examen moderne bedrijfsadministratie en het staatspraktijkdiploma. — 10° dr. Purmerend, J. Muusses.
- Wentholt W.* — Kan het Internationaal monetair fonds de co-existentie tussen Oost en West bevorderen? — Amsterdam, Buijten & Schipperheijn.

Zwitserland

- Achermann F.* — Das Verhältnis von Sein und Sollen als ein Grundproblem des Rechts. — Winterthur, Keller, 1955.
- Boehlen M.* — Eine kleine Geschichte des Frauenstimmrechts in der Schweiz. — Zürich, 1954.
- Bonnard A.* — L'obligation hypothécaire au porteur. Thèse droit Lausanne 1955. — Lausanne, Nouvelle bibliothèque de droit et de jurisprudence.

- Duerst P.* — Der Begriff der Aneignung im schweizerischen Strafgesetzbuch. — Winterthur, Keller, 1955.
- Gontersweiler-Lünchinger U.* — Die Wahrung höchstpersönlicher Rechte handlungsunfähiger und beschränkt handlungsunfähiger Personen. — Winterthur, Keller, 1955.
- Grassi M.* — Die Rechtsstellung des Individuums im Völkerrecht. — Winterthur, Keller, 1955.
- Guldener M.* — Beweiswürdigung und Beweislast nach schweizerischem Zivilprozessrecht. — Zürich, Schulthes, 1955.
- Hansen N.* — Le délit de violation d'une obligation d'entretien. Art. 217 du Code pénal suisse avec des considérations de droit comparé. — Basel, Verlag für Recht und Gesellschaft A.G., 1955.
- Jäggi P.* — Das verweltlichte Eherecht. — Freiburg, Universitätsverlag, 1955.
- Küng E.* — Das allgemeine Abkommen über Zölle und Handel (GATT). — Zürich, Polygraph. Verlag A. G.
- Kuttler A.* — Verträgliche Konkurrenzverbote. Ihre Beurteilung nach schweizerischem und englischem Recht. — Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1955.
- Landolt H.* — Rechtsanwendung oder Billigkeitsentscheid durch den Schiedsrichter in der privaten internationalen Handelsschiedsgerichtsbarkeit. — Bern, P. Haupt, 1955.
- Landwehr W.* — Das Recht am eigenen Bild. — Winterthur, Keller, 1955.
- Niederberger H.* — Die öffentlich-rechtliche Korporation als Organisationsform kommunaler Unternehmungen. — Winterthur, P. G. Keller, 1955.
- Noll P.* — Übergesetzliche Rechtfertigungsgründe, im besondern die Einwilligung des Verletzten. — Basel, Verlag für Recht und Gesellschaft, 1955.
- Piconi V.* — Die Auslegung von Testament und Erbvertrag. — Zürich, Polygraph. Verlag 1955.
- Planta P. von.* — Die Besteuerung der juristischen Personen nach den Bestimmungen der natürlichen Personen. — Winterthur, Keller, 1955.
- Poudret J. F.* — La succession testamentaire dans le Pays de Vaud à l'époque savoyarde (XIIIe-XVIe siècle). — Lausanne, Nouvelle bibliothèque de droit et de jurisprudence, 1955.
- Schwander V.* — Von den Religionsdelikten. — Freiburg, Universitätsverlag, 1955.
- Sutermeister P.* — Das Urheberrecht am Film. — Basel, Verlag für Recht und Gesellschaft, 1955.
- Walder E.* — Unternehmer- und Publikumsaktionäre. — Winterthur, Keller, 1955.
- Walder H.* — Kriminalistisches Denken. — Hamburg, Kriminalistik, Verlag für kriminalist. — Fachliteratur, 1955.

England

- Bishop W. W. Jr.* — International Law: Cases en materials. — Prentice-Hall 1953. — Bailey Bros.
- Boland D.* — The Diary for Lawyers. — 1956. Sweet & M.
- British, Commonwealth, The.* — Development of Its Laws and Constitution, v. 1: United Kingdom, 2 p. Stevens & Sons.
- Brown R. D. S.* — A Guide to Compulsory Purchase and Compensation. — Sweet & M.

- Buck E. L. & L. C. E. Turner.* — Lawyer's Companion and Diary. — Stevens & Sons.
- Denning, Sir A. T.* — The Road to Justice. — Stevens & Sons.
- Furneaux R.* — Famous Criminal Cases. — Wingoate.
- Gledhill A.* — Fundamental Rights in India. — Stevens & Sons.
- Glegg A. T.* — The Law of Reparation. — W. Green.
- Hill H. A. & J. H. Redman.* — Law of Landlord and Tenant. — Butterworth.
- Maxwell W. H. & L. F.* — Legal Bibliography of the British Commonwealth. — Sweet & M.
- Megarry R. E.* — Miscellany at Law. — Stevens & Sons.
- Mumford G. H. F. A.* — Guide to Juvenile Court Law. — Jordan.
- Paterson J.* — Licensing Acts. — Butterworth.
- Radcliffe C. J.* — Law and the Democratic State. — Holdsworth Club, B'ham Univ.
- Scrivens W. & K. F. Goodfellow.* — An Outline of the Law of Rating. — Sweet & M.
- Street H.* — The Law of Torts. — Butterworth.
- Talbot W. F.* — Company Meetings. — Stevens & Sons.
- Young G.* — Valley of Silence: The Mystery of the Drummond Murders. — Hale.

Deutschland

- Barth K.* — Die Entwicklung des deutschen Bilanzrechts und die ihm zugrundeliegenden Bilanzfassungen, handelsrechtlich u. steuerrechtlich, zugleich mit einem wichtigen Buchführungs- u. Bilanzbestimmungen sowie sonstige Materialien enthaltenden Anhang. Bd 2. — Stuttgart, Degerloch, Postfach: Selbstverl. 1955.
- Berber F.* — Die Rechtsquellen des internationalen Wassernutzungsrechts. — München: Oldenbourg, 1955.
- Bohn A.* — Die Hypothek in der täglichen Praxis. — Baden-Baden: E. Bohn, 1951-54.
- Bonz G.* — Arbeitsgemeinschaft der Vorkurse für Verwaltungskandidaten in Württemberg. Verwaltungsrecht. — Stuttgart, Kohlhammer, 1955.
- Bran F.* — Gemeinde-Partnerschaften. — Ettlingen: Verl. Europ. Gemeindeparschaften, 1955.
- Bruns H. J.* — Der untaugliche Täter im Strafrecht. — Karlsruhe: C. F. Müller, 1955.
- Demelius H.* — Gäubigerschutz und Gläubigerbefriedigung. — Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht, 1955.
- Enneccerus L., Th. Kipp u. M. Wolff.* — Lehrbuch des Bürgerlichen Rechts. Bd. 5. — Tübingen: Mohr (Siebeck) 1955.
- Entscheidungen des Bundessozialgerichts.* — Köln: Heymann, 1955.
- Erler A.* — Thomas Murner als Jurist. — Frankfurt am Main: Klostermann, 1956.
- Fabricius E.* — Grundlagen des Vertragsverhältnisses zwischen dem Architekten und seinem Auftraggeber. — Düsseldorf-Lohausen, Werner, 1954.
- Guggenheim P.* — Völkerrechtliche Schranken im Landesrecht. — Karlsruhe, C. F. Müller, 1955.
- Gritschneider O. u. E. Giebis.* — Rechtsfragen des Alltags. — Murnau, Lux, 1955.
- Kraus H. u. U. Scheuner.* — Rechtsfragen der Rheinschiffahrt. 2 Rechtsgutachten. — Frankfurt am Main: Klostermann, 1956.

- Müller-Freienfels W.* — Die Vertretung beim Rechtsgeschäft. — Tübingen : Mohr (Siebeck) 1955.
- Möhring O.* — Vermögensverwaltung in Vormundschafts- und Nachlasssachen, 4. Aufl. — Heidelberg : Verlagsgesellschaft « Recht u. Wirtschaft » 1955.
- Rasch H.* — Deutsches Konzernrecht. 2. neubearb. Aufl. — Köln : Heymann, 1955.
- Schönke A.* — Einführung in die Rechtswissenschaft. — 6. Aufl. — Karlsruhe : C. F. Müller, 1955.
- Schroers F.* — Wertschaffende Arbeitslosenfürsorge. — Stuttgart : Kohlhammer, 1955.
- Stadlbauer A.* — Das Recht des Handelsvertreters. — Bonn : Stollfuss, 1955.
- Stumpf H.* — Verträge mit inländischen Handelsvertretern. — Frankfurt am M. : Maschinenbau-Verl. 1955.
- Sultan H. u. W. Abendroth.* — Bürokratischer Verwaltungsstaat und soziale Demokratie. — Hannover : Norddt. Verl. Anst. 1955.

Oostenrijk

- Eisler P.* — Der Begriff der absoluten Souveränität und das Problem seiner Einschränkung als Bedingung einer weiteren Entwicklung des Völkerrechts. — Wien, 1954.
- Fasching H. W.* — Das Verfahren zur Feststellung der ehelichen und unehelichen Abstammung. — Wien : Manz, 1955.
- Hartig E.* — Internationale Wasserwirtschaft und internationales Recht. — Wien, Springer, 1955.
- Lent E. S.* — Supranationale politische Intergration durch Stärkung der Vereinten Nationen. — Wien, 1954.
- Schönbauer E.* — Das Rätsel der oksischen und lateinischen Bantia-Inschrift. — Wien, Rohren in Komm. 1955.

BALIELEVEN

VLAAMSE CONFERENTIE BIJ DE BALIE TE ANTWERPEN

Vergadering van 6 februari 1956

De confraters, liefhebbers van jazz-muziek, hebben zeker veel genoegen beleefd aan de met een auditie van grammofoonplaten opgeluisterde voordracht van de Heer Architect, Jan De Mol.

De beoitiërs op het gebied van de jazz hebben vermoedelijk met verbazing vernomen dat er echte, authentieke en klassieke jazz bestaat naast andere minderwaardige soorten.

De echte jazz, waarvan de voordrachtgever een groot bewonderaar en kenner bleek te zijn, is ontstaan te New Orleans als volksmuziek van de Noord-Amerikaanse neger en is gegroeid uit de worksong en de spiritual. De instrumentale « ragtime » en de vokale « blues » zijn de componenten van de jazz die sedert 1910 gespeeld werd door kleine neger-orkesten, waarin

collectief of door een solist geïmproviseerd werd op een zeer eenvoudig harmonisch schema en waarin de blaasinstrumenten overheersten : trompet klarinet en trombone.

Deze ware jazz is echter geboren uit een inspiratie en een wijze van musiceren die aan de negers eigen is, en wanneer de blanken de jazz gingen bederven door hun verfijnde arrangementen, die geen vrijheid konden laten voor improvisatie — spreker vermeldt als voorbeeld hiervan het grote orkest van Paul Whiteman — en met hun sentimentele Westerse gesteldheid en soms hun zin voor het commercieel aantrekkelijke, ontstonden er allerlei versies die voor de kenner geen jazz schijnen te zijn : sweet jazz, « intellectuele » cool-music, swing-music, bebop en verschillende vormen van amusements- en dansmuziek. Gershwin bij voorbeeld is volgens de voordrachtgever geen schrijver van jazz, ook niet in « Rhapsody in Blue » of « Porgy and Bess ». Een rasechte en authentieke jazz-speler is daarentegen de virtuoos Louis Armstrong die met zijn Hot-jazz terugkeerde tot de oudste traditie. Enkel bij Duke Ellington kan men gewagen van een geslaagde poging om de oorspronkelijke jazz-stijl te verbinden met elementen van een Westerse symphonische muziek.

Waar de grammofoonplaten met gemengde gevoelens werden beluisterd en de meningen over de jazz uiteenlopend bleven, waren de aanwezigen eenstemmig in hun lof voor de voordracht zelf.

In een hartelijk dankwoord bevestigde de Voorzitter, Mr. De Bièvre, deze gevoelens.

H. S.

MEDEDELINGEN

JURIDISCHE TERMINOLOGIE

In het R. W., n° 20, van 29 januari 1956, verscheen in de kol. 983 en vlg. een arrest, waarvan het belang voor de juridische terminologie niet ongemerkt zou mogen voorbijgaan.

Het Hof van Verbreking geeft in dit arrest aan wat door uitgifte en door grosse dient te worden verstaan.

Van een volledig afschrift, door de griffier voor gelijkvormig verklaard, wordt er gezegd dat het een uitgifte is, terwijl de grosse van een vonnis de uitgifte is waarbij de tenuitvoerlegging van het vonnis wordt mogelijk gemaakt.

Hierin sluit ons Hof van Verbreking zich aan bij de vertaling van het Wetboek van Strafvordering, opgesteld door de bevoegde commissie en aangenomen bij K. B. van 17 oktober 1929.

De uitgifte, waarvan in artikelen 196, 447, 522 van het Wb. Stvr. wordt gesproken, is klaarblijkelijk een voor gelijkvormig verklaard afschrift zonder formule van ten uitvoerlegging.

In artikel 1397 B. W., zoals het door dezelfde commissie werd vertaald en aangenomen bij K. B. van 12 september 1934, wordt eveneens gewag gemaakt van « grosse » en « uitgifte ».

Deze terminologie wijkt ten andere niet af van de betekenis welke deze woorden in het Nederlands hebben. Naar het Woordenboek der Nederlandse Taal, derde deel, betekent « grosse » in de bijzondere opvat-

ting van het woord : afschrift van een authentieke akte in de vorm waarin zijn kan worden ten uitvoer gelegd.

Zulks geldt volgens hetzelfde woordenboek, met betrekking tot een gerechtelijke uitspraak, beschikking of andere gerechtelijke akte. Zulks geldt ook met betrekking tot andere authentieke, inzonderheid notariële akten.

Wanneer we hetzelfde Woordenboek (derde deel) raadplegen voor de betekenis van het woord « uitgifte », lezen we dat « expeditie » van een vonnis of andere akte betekent : eensluitend afschrift,, en verder, vervolgt het Woordenboek, de expeditie of uitgifte van het vonnis, enz.

Deze terminologie sluit bovendien aan bij de Franse.

« Expédition » is volgens het « Vocabulaire Juridique », opgesteld onder leiding van Henri Capitant, een « copie littérale d'un acte ou d'un jugement délié », vré, avec certification de la conformité à la minute, » par l'officier public dépositaire de celle-ci. L'expédition revêtue de la formule exécutoire prend le nom de « grosse »; en van « grosse » wordt in hetzelfde « Vocabulaire Juridique » gezegd, dat het is een : « expédition d'une obligation notariée ou d'une décision judiciaire, établie en caractère plus gros que la minute » (écriture grossoyée) et revêtue de la formule exécutoire, qui est délivrée par le notaire ou le greffier » dépositaire de la minute au créancier, pour pour- » suivre le recouvrement de sa créance, ou à la » partie qui a gagné le procès, pour faire exécuter le » jugement ».

De uitdrukking « afschrift » zonder meer, zou dan moeten voorbehouden worden aan het geschreven stuk naar het voorbeeld van een ander stuk vervaardigd, waarop geen formule voorkomt der schriftelijke verklaring, die de daartoe bevoegde persoon op een afgeschreven stuk stelt en met zijn handtekening bekrachtigt, ten bewijze dat de inhoud hem gebleken is trouw overeen te komen met het oorspronkelijk stuk (Woordenboek der Nederlandse Taal, eerste deel).

Zo krijgen de uitdrukkingen welke we zeer vaak dagelijks in het leven gebruiken — en vaak ook verkeerdelijk gebruiken — « afschrift », « uitgifte » en « grosse », een welbepaalde betekenis.

VERENIGING DER VROUWEN-JURISTEN

Het bestuur der Vereniging van Vrouwen-Juristen deelt ons mede dat er op zaterdag 25 februari aanstaande een algemene vergadering der Vereniging zal plaats hebben op het Gerechtshof te Brussel.

De dagorde dezer vergadering werd opgesteld als volgt :

1. Verslag over de toestand.
2. Bespreking betreffende de propagandamiddelen.
3. Kiezing van drie leden van het bestuur.
4. Onderzoek van de ontwerpen die aan de dagorde dienen gesteld te worden van het aanstaande congres te Venetië.

Er wordt ons eveneens medegedeeld dat er vóór de zitting een gezamenlijke lunch zal plaats hebben in het Restaurant Bristol, om 12.45 uur. Degenen die aan deze lunch wensen deel te nemen dienen zich in te schrijven op de lijst die ter beschikking ligt in de vestiaire van advocaten op het Gerechtshof te Brussel.

BELGISCH-LUXEMBURGSE VERENIGING VOOR STRAFRECHT

Op initiatief van haar voorzitter Stafhouder Collignon heeft de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht een prijs gesticht die zal toegekend worden in maart 1957. Ziehier het reglement van deze prijs :

Art. 1. — De prijs, die onverdeelbaar is, bedraagt 10.000 frank. Hij zal toegekend worden aan de schrijver van de beste studie uitgewerkt in 1956 betreffende strafrecht, strafvordering, criminologie of gerechtelijke geneeskunde.

Art. 2. — De deelnemers zullen aan de volgende voorwaarden dienen te beantwoorden :

Van Belgische of Luxemburgse nationaliteit zijn.

Dokter in de rechten of dokter in de geneeskunde zijn sedert ten minste 15 jaar op 1 januari 1956.

Lid zijn van de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht.

Art. 3. — Om in aanmerking te kunnen worden genomen dienen de werken aan de volgende voorwaarden te voldoen :

— Betrekking hebben op de stof vermeld onder artikel 1.

— Ten minste 20 en ten hoogste 40 gedactylografieerde bladzijden beslagen met gewone tussenruimte.

— Opgesteld zijn in de Franse of de Nederlandse taal.

— Toegezonden worden aan de algemene secretaris van de Unie, de heer Eerste Substituut P. De Cant, Gerechtshof, Brussel, ten laatste op 31 december 1956.

— Naamloos worden ingezonden.

De naam van de schrijver dient vermeld te worden op een adreskaartje in gesloten omslag, gehecht aan de eerste bladzijde van het werk.

Art. 4. — De jury, gelast de prijs toe te kennen, zal samengesteld worden door het bestuurscomité van de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht.

De prijs zal ten laatste op 31 Maart 1957, toegekend worden, doch de jury kan ook de toekenning uitstellen tot een volgende periode, welke zij zal bepalen.

Art. 5. — Al de werken door het feit alleen van het toezenden per post blijven de uitsluitelijke eigendom van de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht, die zich het recht voorbehoudt ofwel ze terug ter beschikking van de schrijvers te stellen, ofwel ze rechtstreeks of in vertaling te publiceren.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig "Weekblad"

TAALKUNDIGE KRONIJK

Uittreksel uit Dalschot's Opstelwoordenboek

Niet in de handel.

Afkondigen : een arrest, wet, uitslag, gebod, huwelijk, verordening, kennisgeving, edict, de namen van gesneuvelden —.

Afkondiging : (proclamation, promulgation : Verkündung, Verkündung, Aufgebot : proclamation, promulgation).

Ep. Afgedane, onderbroken, uitgestelde, rechterlijke, wettelijke.

Ww. Heeft plaats. Een — doen.

Afkoop : (rachat : Abkauf : buying off).

Ep. Gedwongen, onderhandse, uitgestelde.

Ww. Onderhandelen.

— van gronddiensten (rédimier des services fonciers), van (grond)renten, tienden, schuldplichtigheden, van een straf, van prijsverklaarde goederen.

Afkopen : Zich laten —, door zijn berouw —.

Afkorten : Bij het schrijven de volkstaal vermijden; dat kort niets af. Moet zijn : dat baat of helpt niet, dat dient tot niets.

Afkorten : c/verlenging.

Afkorting : (Raccourcissement : Verkürzung : shortening) van lat, plank, stok, nagels, mantel, haar, vleugels, tijd... hop... (Abréviation : Abkürzung : abbreviation) : van woorden.

Ep. Logische, juiste, klare, preciese, gedurfde, redelijke, geleerde, roekeloze, gewaagde, willekeurige, onbeduidende, lichte, minieme, aanzienlijke.

Lijst van afkortingen (Rabais, déduction, escompte : Disconto, Abzug : deduction, discount). Afkorting van schuld. — van een paar gulden op een rekening. — op een tractement.

Ep. (On)gebruikelijk, (on)gewone, practische, verboden, (on)verstaanbare.

Ww. Betalen, toestaan, vragen, eisen...

Vz. Iets op — ontvangen, betalen.

Syn. : Be-, in-, op-, ver-korten.

Ss. Afkortingsteken.

Dat kort niets af (baat niet). Laten wij afkorten (breve faciamus ! Men betaalt tot afkorting of op rekening. Niet : op afkorting.

Aflaten : (rabattre (du prix) : ablassen am Preise : lower the price). Van een koopsom of schuldvordering, van de prijs —.

Aflaten van iets, met iets; zonder aflaten (zonder ophouden). Laat af ! Houd op.

Niet : melk aflaten, maar : af- of ontromen.

Afleggen : Voogdijschap, verklaring, eed, getuigenis, geloofsbelijdenis, gelofte, afstand, bezoek, kleed, rouw, weg, bekentenis, vijandelijke gezindheid, formele beloften, reis, last, verdriet, persoonlijkheid, lijk, helm, harnas, de toga, het weduwenkleed, pelgrimsstaf, kin-

derschoenen, oude mens, oude Adam, liefde, boosheid, dwalingen en vooroordelen, kuren, leven, herinnering van werk en zorgen, pak, betrekking, rekening en verantwoording, vel papier, tabaksland, loten, wijnstok, boete, loopbaan, stuk land, stuk geschut.

Niet : schuld afleggen, maar schuld aflossen of afdoen.

Aflegging : (action d'ôter : Ablegung : act of laying aside) (prestation, reddition).

Ep. Schandelijke, roemvolle, vernederende.

Vz. Met, door, onder — van.

Afleiding : (Dérivation : Ableitung : derivation).

1. Vorming van woorden door voor- of achtervoegsels, klankwijziging, enz.

Ep. Goede, slechts, gewaagde, dwaze, kennelijke, verholten, samenstellende.

Ww. Ophelderen, nagaan, opzoeken.

Een afgeleid woord (mot dérivé, abgeleitetes Wort, a derivative).

2. (Déduction, induction : Afleiding van een aanvaarding, van een grond van niet-ontvankelijkheid, van een gevolgtrekking uit beginselen, uit overwegingen; van iemands aandacht.

3. (détournement) — van een waterloop, van wonden.

4. (distraction). Ep. Aangename, heerlijke, eerlijke, verdiende, nodige, gezonde, heilzame, ijdele, ongezochte, gepaste.

Ww. Geven, verschaffen, bezorgen, weigeren, nodig hebben.

Ss. Afleidingsbuis, —sgeul, —sgracht, —sgreppel, —skanaal, —smiddel, —spijp, —sriool, —s.

Afleidkunde.

Vz. Tot, onder —.

Syn. : Afleiding : andere richting geven aan zijn gedachten.

Ontspanning : id. het oog op de rust van de geest.

Verpozing : id. het oog op het tijdelijke en aangename.

Uitspanning : id. het oog op het begeleidend vermaak.

Verstrooiing : id. het oog op de verdrijving van onaangename dachten.

Afleveren : (délivrer : abliefern : to deliver, give, send off). Beding, uitgifte, goederen, telegram, werk —. Tegen betaling —.

Aflevering : (délivrance, livraison, fourniture : Aus-, Ab- Lieferung : delivery, delivering, number of a book published in parts, parts).

Van een verdachte.

Bij de aflevering — tegenwoordig zijn. — heeft plaats. Boekwerk verschijnt, is uitgegeven in —en.

Bij —.

Ss. Afleveringsrol, —stermijn, —stijd, —voorwaarden.

Afloop : (écoulement, descente, issue, résultat. Ablauf, Abhang, Ausgang, Erfolg, Schluss, running down, decursion, declivity, termination, consequence).

—van dakwater, wateren, zee; van gebeurtenissen, proef, proces, contract, termijn, boete, rechtsgeding (uitslag).

Ep. Gelukkige, gunstige, dodelijke.

Geval : verwonding met dodelijke —.

Aflopen : Getij, wissel, contract, krediet, schuld, levensverzekering, zaak, klos, draad, rad, zandloper,

uurglas, horloge, wekker, uurwerk, klok, zijweg, trap, helling, rivier, schip, kaars, assen, tappen, water, kanaal, uren, jaar, seizoen, tafel, biljart, maaltijd, lezing, jaar, zomer, werk, bestemming, vreugde, examen, zorgen, vacantie, lijn, avond, koorts, lijnen, lopen af.

Schoenen, kousen, de zolen, hakken, verf van de vloer, trap, schip, iemand, het land, het veld, de huizen, de winkels, de deuren —.

In het afgelopen jaar. Lijn, schip, kabel laten —. Contract doen —. Hoe zal het —?

Aflopend : — misdrijf, — schuld, — tij, schouders —.

Aflosbaar : kunnende worden betaald.

Aflosbare lening, schuld, rente, schuldbrief; schuldbrief — met rente of met premie.

Aflossen : Verkeerd : een wagen, kolen —. Schrijf : lossen, af- of ontladen.

Aflossing : (remboursement, amortissement : Zurückzahlung : Reimbursement, repayment).

— van staatsschulden, beleende panden, schuld, rente, lening, hypotheek, geleend kapitaal, obligaties —. a pari —.

Ep. Driemaandelijke, jaarlijkse... algehele, buitengewone, dadelijke, gedeeltelijke, gedwongen, geleidelijke, maandelijke, rechtstreekse, tussentijdse, verplichte, vervroegde, volle, volledige, vrijwillige.

Ss. Extra —, kapitaal—, schuld—.

Aflossingsbedrag, —bestanddeel, —datum, —dienst, —sdoel, —splan, —sreserve, —ssom, —stermijn, —sverplichting, —swaarde.

Afmaken : (régler, accommoder : abmachen, beilegen : arrange, finish). Een kwestie, een zaak in der minne, iets met een praatje, een aardigheid, een grapje —.

Iets met iem. —. Zich van iets, van iem. —.

Afmaking : van schade, van ziek vee, brief, gebouw, vlekken, zaak —.

Afmeting : (mesurage, dimension : Ab-, Ausmessung : measuring, mensuration, dimension).

— van laken, tijd, verzen.

Ep. Valse, grote, juiste, kleine, evenredige, geredeneerde, overdreven, onevenredige, buitensporige.

Zijn leven volgens een vaste regel —. (ad certam rationis normal dirigere). De straf afmeten naar de misdaad. —oorden en gebaren —.

Afmijning : (devenir acheteur, se faire adjudger : kaufen, erstehen : to buy at an auction, to bid highest).

Het opbod of de —. Bij —. Veiling bij —.

Ss. Afmijntoestel.

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, afl. 6, 11 februari 1956 :

Mr L. A. Donker : Dr W. Mak, Phonogrammen en droits voisins. — Jhr Mr R. W. J. den Tex : Perfectionisme in de Verkeersregels. — Mr A. J. de Bruyn : Begint van Vueren de victorie ?

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4432, 11 februari 1956 :

In memoriam Minister Donker. — Mr Th. de Smidt : Hoeveel huwelijken worden onder huwelijkse voorwaarden gesloten ? — J. C. M. Kruisinga : Het notaris-kantoor als stencilinrichting.

Journal des Tribunaux, n° 4095, 12 février 1956 :

Jean Civet : Du critère de l'intérêt social. — Jurisprudence.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, n° 1, janvier 1956 :

André-Albert Gillieaux : Véhicule momentanément arrêté perpendiculairement à la route. — Virage à gauche. — Maintien de la priorité.

Recueils Dalloz et Sirey, 6e cahier, 11 février 1956 :

R. Savatier : Le refus à l'acquéreur professionnel de l'agriculture, de la faculté de reprise triennale pour enfant majeur stipulée au bail. — R. B. : La notion de société de fait en matière d'impôts directs. — François Goré : L'enrichissement sans cause du vendeur d'un bien, du fait des impenses exposées par l'acquéreur en cas de résolution de la vente. — Jacques Monteil : La réhabilitation judiciaire en cas de grâce conditionnelle. — Henry Blaise : Fondement juridique de la restitution, par la femme divorcée, des bijoux reçus de ses future beaux-parents. — J. V. : La calcul des émoluments de l'avoué sur les demandes en responsabilité civile.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"